

DARBININKAS

Vol. LXIV, Nr. 31

Rugpjūčio - August 3, 1979 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

JAV ir Nikaragva sutarė ir toliau tęsti prieš tai turėtus diplomatinius santykius, nors valdžioje atsiradusi junta paleido parlamentą ir tautinę gvardiją ir nusavino buv. prez. Somozos ir jo šeimos narių turtus.

Prez. Carter sustabdė JAV karinių dalinių atitraukimą iš P. Korėjos iki 1981. P. Korėja šį sprendimą sutiko džiaugsmingai.

Ženevoj vykusioje tarptautinėje konferencijoje Indokinijos pabėgėlių reikalams Vietnamas pažadėjo sustabdyti pabėgėlių plūdimą iš Vietnamo ir sutiko bendradarbiauti organizuojant tvarkingą gyventojų išvykimą.

Afrikos vienybės organizacijos valstybių konferencija negalėjo surasti bendrų sprendimų, o tik išpėjo JAV ir Britaniją nepripažinti Rodezijos ministro pirmininko Abel T. Muzorewa vyriausybės.

Popiežius Jonas Paulius II spalio 2 pasakys kalbą JT visuotiniame susirinkime, ta pačia proga aplankys Airiją ir JAV-bių New Yorko, Philadelphiajos ir Chicago miestus, taip pat ir prez. Carterį.

Afganistano komunistinė vyriausybė yra nužudžiusi tarp 3 ir 6 tūkstančių ir kalėjimuose laikanti tarp 40 ir 60 tūkstančių gyventojų. Iš Afganistano į Pakistaną yra pabėgę 125,000 žmonių.

Nikaragvos juntos paskirta aukšč. teismo pirmininkas Roberto Arguello Hurtado pareiškė, kad prez. Somozos kariniai ir civiliniai pareigūnai bus teisiami. Krašte jau veikia trys sandinistų narių tribunolai ir sprendžia mažesnių pareigūnų bylas.

Nežiūrint JAV protestų, Izraelio karo lėktuvai ir toliau puldinėja Libano miestus. Per paskutinius puolimus žuvo 15 ir buvo sužeista 50 žmonių. Be to, Izraelio kariniai daliniai, įsiveržę Libaną, išsprogdino palestiniečių užimtus pastatus. Libanas už tai apskundė Izraelį saugumo tarybai.

Izraelis vėl perleido Egiptui 2,500 kv. mylių Sinajaus plotą.

Tikėdamasi Sov. S-gos veto, JT saugumo taryba nepratęsė taikos priežiūros dalinių Sinajaus pusiasalyje mandato. Ieškodamos išeities, JAV ir Sov. S-ga susitarė tas pareigas pavesti ten jau veikiančiam tarptautiniam kariniam stebėtojam, ir saugumo taryba tai patvirtino, bet Izraelis tuo sprendimu labai nepatenkintas.

Nikaragvos prekybininkai, iki šiol rėmę sukilėlius, dabar suabejojo, ar junta pajėgs išpildyti savo pažadą remti privačių iniciatyvą, nes valdžios organuose vyraujanti anarchija.

Sov. S-ga sutiko pradėti derybas su Kinija dėl santykių pagerinimo rugsėjo mėn. Maskvoj.

Sov. S-ga pakėlė satelitinėms valstybėms parduodamo aliejaus kainas 38 proc., o Čekoslovakija — vartotojų prekęm ir aliejui nuo 50 iki 100 proc.

Brazilijoje vykęs PĖN kongresas priėmė rezoliuciją, reikalaujančią sovietus paleisti iš kalėjimo filosofą Igor Ogurcov, ir apkaltinti daugelį P. Amerikos valstybių už rašytojų persekiojimą.

P. Korėjos karo laivai nuskandino S. Korėjos laivą su 5 infiltrotoriais, bet žuvo ir 2 pietų korėjiečiai.

Vietnamas leido JAV konsulato pareigūnams atvykti į Ho Chi Minh City apklausinėti žmonių, norinčių išvykti į JAV, ypač tų, kurie pagal šeimų sujungimo programą turi teisę išvykti.

KGB KOVA PRIEŠ KATALIKŲ BAŽNYČIOS POGRINDĮ

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 37

1978 lapkričio 1 Kybartų bažnyčioje viešai aukojo šv. Mišių auką kun. Virgilijus Jaugelis. Daug metų jis bandė įstoti į Kauno Kunigų seminariją, bet KGB kasmet jo pavardę išbraukdavo. 1974 kun. Virgilijus Jaugelis buvo teisiamas už "LKB Kronikos" dauginimą, o sekančiais metais vos gyvas buvo prieš laiką iš lagerio paleistas. — tenumiršta namuose! Tačiau jis nenumirė, o atkakliai ruošėsi kunigystei.

Kun. V. Jaugelio viešas pasirodymas prie altoriaus neabejotinai sukėlė didelį KGB susirūpinimą. Reiškia, jau pasibaigė laikas, kada jaunuolį, nenorintį būti KGB bendradarbiu, o tik geru kunigu, buvo galima visokeriopai terorizuoti; reiškia, jau ir gerus seminaristus per daug nepabauginsi, — pasirodo, ir be KGB malonės galima tapti kunigu!

"Ką daryti?" — klausė visi tie, kuriems rūpi greičiau palaidoti Katalikų Bažnyčią Lietuvoje. Kažkieno galvoje buvo sukurtas planas — sukompromituoti Katalikų Bažnyčios Lietuvoje pogrindinę veiklą ir tuos vysk-

pus, kurie be KGB leidimo į šventina naujus kunigus.

1978 pabaigoje Lietuvą apskriejo netikėta žinia — 1977 iš Kauno Kunigų seminarijos už amoralų elgesį pašalintas klierikas Ričardas Jakutis Nemenčinės bažnyčioje eina dijakono pareigas! Koks vyskupas galėjo suteikti šventimus tokiam klierikui? Sovietinės valdžios koliaforantai — kunigai pradėjo skleisti gandus, kad tai padarė vienas iš vyskupų tremtinių — arba vysk. Julijonas Steponavičius arba vysk. Vincentas Sladkevičius, o gal koks nors slapta ukrainiečių katalikų vyskupas.

1979 vasario 7 dešimt Vilniaus arkivyskupijos kunigų apsilankė pas naujai išrinktąjį valdytoją kun. Algį Gutauską išsiaiškinti, kas įšventino klieriką Jakutį dijakonu. Valdytojas kun. A. Gutauskas pasakė, kad tai padarė vysk. J. Labukas mons. Česlovo Krivaičio vieloje. Mons. Č. Krivaitis klierikui Jakučui teikė materialinę paramą ir jį rekomendavo vysk. J. Labukui.

Klierko R. Jakučio pašventinimas dijakonu — tai ir yra pirmoji KGB pastanga sukompromituoti

katakombinę Bažnyčios veiklą — žiūrėkite, ką pogrindyje šventina kunigais! Visi — mons. Č. Krivaitis, Nemenčinės klebonas Kazimieras Pukinas, vysk. J. Labukas ir kt. prisidėjusieji prie R. Jakučio įšventinimo dijakonu, sąmoningai ar nesąmoningai prisidėjo prie KGB aferos, nukreiptos prieš katakombinę Bažnyčios veiklą, ir pastarnavo KGB taip trokštamos Lietuvos kunigų vienybės skaldymui. Ši afera tai neabejotina pastanga suklaidinti ir Apaštalią sostą, kad nebūtų leidžiama Lietuvoje Katalikų Bažnyčiai veikti katakombiniu būdu, o visa būtų daroma viešai, griežtoje KGB kontrolėje. je.

"LKB Kronika" prašo lietuvių kunigus Vakaruose informuoti apie šį įvykį Apaštalią Sostą ir paprašyti, kad Lietuvos Katalikų Bažnyčios pogrindinei veiklai būtų sudarytos dar palankesnės sąlygos, nes be katakombinės veiklos Katalikų Bažnyčia Lietuvoje susilauks Pravoslavų Bažnyčios likimo Tarybų Sąjungoje.

Kanados lituanistinių mokyklų mokytojai XIII-toje studijų savaitėje Kennebunkporte su studijų savaitės vadovu mokytoju Antanu Masioniu (dešinėje).

PENKTASIS JAUNIMO KONGRESAS VYKS ŠIAURĖS AMERIKOJE

Sudaryta PLJS nauja vadovybė

Išpūdžiai iš ketvirto jaunimo kongreso (2)

Ketvirtasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, oficialiai pradėtas liepos 11 vakarą Londono priemiesty su jaunimo stovyklos atidarymu, liepos 29 baigtas Koenigsteine, apie 30 kilometrų nuo Frankfurto, iškilmingomis pamaldomis.

Stovykloje dalyvavo 435 jaunuoliai iš 13 kraštų. Studijų dienose galėjo dalyvauti tik išrinktieji jaunimo atstovai. Ekskursijose šalia jaunimo dalyvavo ir būrys suaugusių.

Darbininko skaitytojai bus supažindinti su visais svarbesniais ketvirtojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso įvykiais. Apie jaunimo stovyklą ir studijų dienas Darbininkui specialiai rašys New Yorko lietuviškojo jaunimo atstovė Vida Šlapelytė. Apie ekskursijas ir visuomeninius renginius savo išpūdžiais pasidalins Darbininko redaktorius kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM.

Ketvirtojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso baigiamajame

posėdy buvo pranešta, kad penktasis PLJ kongresas įvyks 1983 metų vasarą Šiaurės Amerikoje.

POPIEŽIUS APLANKYS AIRIJĄ IR JAV

Popiežius Jonas Paulius II priėmė Airijos katalikų vyskupų kvietimą rugsėjo 29-spalio 1 dienomis apsilankyti Airijoje. Šventojo Tėvo vizitas Airijoje bus sielovadinio pobūdžio. Spalio antrą dieną, Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus Kurt Waldheim kvietimu, popiežius Jonas Paulius II-sis aplankys Jungtines Tautas New Yorke. Šia proga popiežius pasakys kalbą Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos posėdyje.

Atsižvelgdamas į Amerikos vyskupų konferencijos išreikštą pageidavimą ir priimdamas prezidento Carterio kvietimą, šventasis Tėvas pasiliks Jungtinėse Amerikos Valstybėse dar kelias dienas, aplankydamas kai kuriuos Amerikos miestus.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Restauruojama Biržų pilis. Spauldoje rašoma, kad ši pilis esanti vienintelė išlikusi Lietuvoje tvirtovinė pilis. Restauravimu rūpinasi Paminklų apsaugos komiteto Biržų skyrius, šiame mieste turįs specialias restauravimo dirbtuves. Skyrius savo žinioje dar turi Rokiskio dvaro rūmus, Palėvenės vienuolyną ir Stelmužės ažuolą.

— Klaipėdos dramos teatro pastatė amerikiečių dramaturgo Eug. O'Neill dramą "Anna Christie". Režisavo Povilas Gaidys, scenografiją sukūrė dail. V. Kalinauskas. Vaidino V. Paukštė, R. Grincevičius, R. Šaltenytė, E. Gaigalaitė, J. Budrikaitė, N. Savičėnka.

— Vilniaus operos ir baleto teatro sezono užbaigai pastatė naują kompozitoriaus Jurgio Juozapaičio sukurta operą "Marių paukštė". Libretą parašė Sigita Geda, režisavo E. Domarkas, scenografiją sukūrė dail. H. Ciparis. Operoje dainavo solistai: A. Stasiūnaitė, R. Tamuliuskaitė, I. Jasiūnaitė, L. Muraška, H. Zabulėnas, V. Kuprys, A. Kareckas, P. Zaremba, J. Valuckas.

— Vilniaus technikos namų projekto konkursą laimėjo lietuviškas pavardes turį architektai L. Merkinas ir S. Šarkinas. Jie dirba Miestų statybos projektavimo institute.

— Okupuotoje Lietuvoje veikiančieji rašybos nuostatai reikalauja svetimus vardus lietuivinti, rašyti kaip tariama. Iš to gaunama didelė painiava: labai dažnai negalima suvokti, apie kurį svetimą autorių ar kitą kitatautį asmenį kalbama. Kartais atsitinka labai juokingų dalykų. Štai kaip iškreipiamas vokiško laikraščio pavadinimas: *Neue Deutsche Bauernzeitung* rašoma *Noje Doiče Bauerncaitung*.

— Kaišiadoryse nuo 1960 veikia Veterinarijos mokslinio tyrimo institutas. Jo uždavinys yra mokliškai tirti gyvulių ligas ir surasti sėkmingas priemones toms ligoms gydyti ar apsaugoti nuo jų. Prieš 1960 šis institutas veikė kaip Lietuvos gyvulininkystės veterinarijos instituto dalis. Skilimo būdu išaugo du institutai: Gyvulininkystės institutas (išsikūręs Baisogaloje) rūpinasi gyvulių šėrimo, laikymo, zootechnikos problemomis, o Veterinarijos mokslinio tyrimo institutas rūpinasi gyvulių sveikata, ruošia mokslinius darbus, duoda patarimus veterinarijos gydytojams.

— Lenkų muzikologė dr. Alina Nowak-Romanowicz LM Akademijoje, Vilniaus archyvoje ir bibliotekose rinko medžiagą apie 18-19 amžiaus muzikinę auklėjimą. Viešnia rado įdomios medžiagos apie A. Micke-

SOVIETŲ KARIUOMENĖS MANEVRAI LIETUVOJE

Nuo liepos 23 iki liepos 27 okupuotoje Lietuvoje vyko sovietų kariuomenės manevrai. Dalyvavo Pabaltijo karinė apygarda, apie 25,000 žmonių. Manevrai vyko Panevėžio, Tauragės, Alytaus trikampy. Jie buvo pavadinti "Nemunas".

Apie manevrus pranešimai buvo pasiūti Helsinkio pasitarime dalyvavusioms valstybėms. Šešiolikiai valstybių buvo pasiūstį kvietimai, kad atsiųstų savo stebėtojus. Buvo pakviestos ir Jungtinės Amerikos Valstybės.

The New York Times liepos 25 įsidėjo nuotrauką iš sovietų kariuomenės manevrų. Parašė sakoma, kad tai manevrai Pabaltijo kraštuose, bet tiksliau būtų nenurodyta. Manevrai būvę praeitą mėnesį. Tikriausiai tai buvo nuotrauka iš manevrų Lietuvoje. Nuotraukoje buvo matomi lengvieji tankai ir prieš-tankinių raketų šaudyklės. Jomis šaudomos raketos, kurios pačios ieško šiluminių centrų. Ginklas vadinamas SAM-7. Jis buvo naudojamas vietkongu Vietnamo kare prieš Amerikos helikopterus.

vičių, S. Moniušką, J. Slovackį, L. Kondratavičių ir kt.

— Okupuotos Lietuvos jaunimui bolševikinės idėjos pompuojamos į galvas gausiose vasaros stovyklose. Spauldoje rašoma, kad Lietuvoje vasarą veikia 880 darbo ir poilsio stovyklų, į kurias suvežama 56,000 moksleivių. Be to, 42 stovyklos yra skirtos sportininkams. Dar veikia 160 pionierių stovyklų, į kurias suvažiuoja per 60,000 jaunuolių. Kiek tūkstančių prižiūrėtųjų tuos jaunuolius auklėja ir prižiūri, indoktrinuoja, spauldoje nerąšoma. Ir tikrai reikia stebėtis, kad ir tokiais milžiniškomis priemonėmis okupantai nestengia viso lietuviško jaunimo sugadinti — nutautinti, nureliginti, sukomunistinti.

— Spauldoje rašoma, kad šiais metais Vilniaus universitetą baigė pustrčio tūkstančio absolventų. Kauno politechnikos institutą baigė du tūkstančiai. Rašoma, kad iš viso šį pavasarį Lietuvoje aukštojo mokslo diplomus gavo net dešimt tūkstančių. Atrodo, kad tuose išpūstose skaičiuose esama ir sovietinės propagandos.

— Vilniaus dailės parodų rūmuose veikė Pabaltijo jaunųjų dailininkų vaizduojamosios dailės paroda. Iš kiekvienos Pabaltijo respublikos dalyvavo po 30 dailininkų. Pirmąją premiją laimėjo lietuvis skulptorius S. Kuzma (Lietuvos kultūros ministerijos premija).

— Liepos mėnesį gana daug koncertų duodama Lietuvos kurortų publikai. Palangoje, Birštone ir Druskininkuose koncertavo ansamblis "Lietuva", Palangoje ir Klaipėdoje — Filharmonijos simfoninis orkestras kartu su Kauno valstybiniu choru atliko L. v. Beethovo IX simfoniją ir W. A. Mozarto "Requiem". Birštone ir Druskininkuose grojo Lietuvos kvartetas. Lietuvos pajūrio kurortuose koncertavo ir kitataučių ansambliai: gruzinų, rusų orkestrai ir dainų bei šokių ansambliai.

— Nors kartais spauldoje ir garsiai pasigiriami apie istorinių pastatų ir kitokių paminklų planingą restauravimą, bet iš tikrųjų kultūros paminklų apsauga dar tebėra apvertkioje padėtyje. Kai kuriuos skaudžius faktus išdrįstama net spauldoje iškelti. Štai Lit. ir Meno Nr. 26, skiltyje "Septynios dienos", bevardis autorius rašo: "Apleistų architektūros paminklų kaimo vietovėse yra dešimtys". Toliau autorius sumini Nortinų dvaro pastatus. Ir Palėvenės vienuolynas esąs paliktas be šeimininko, skyla jo sienos, kiaušas stogas, kolchozas jo atsisako. Pabiržėje esančios apleistos architektūrinės vertės turinti klebonija ir varpinė (matyt, atimtos iš tikinčiųjų), kuriomis niekas nesirūpina. Tai tik keli pavyzdžiai, kuriuos bevardis autorius žino. Galime spėti, kad tokių pavyzdžių yra daugelyje Lietuvos vietų.

— Naujų knygų rinkoje pirmausia minėtinas naujasis *Jono Apyžius* romanas "Chameleono spalvos", spausdintas Pergalėje, nepatikęs partiniams kritikams, bet vis dėlto išleistas net 30,000 egz. tiražu. Toliau — *Algirdo Pociaus* nauja apsakymų knyga "Per laukus iki miesto" (15,000 egz.), *Algimanto Zurbos* apsakymų knyga kaimo tematika "Šaltinė" (10,000 egz.). Nauji eilėraščių rinkiniai: *Rimgaudas Graibus* — "Eraicinų vėsa" (6000 egz.), *Juozas Erlickas* — debiutinė humoreskų ir humoristinių eilėraščių knyga "Kodel" (7000 egz.), *Vytautas Rudokas* — naujų eilėraščių knyga "Tolstantis krantas" (12,000 egz.). Išleista knygų ir vaikams: *Edvardo Uldukio* nuotykių apysaka "Ciklono akis" (20,000 egz.), *Janinos Degutytės* eilėraščių vaikams "Saulėtos dainelės" (30,000 egz.). Du poetai debiutavo eilėraščių knygelėmis vaikams: *Nijolė Blaževičiūtė*

(nukelta į 2 psl.)

Savaitės įvykiai

Dėl vis augančių partizanų veiksmų JAV nutarė išgabenti iš Afganistano apie 100 amerikiečių.

Irano Khomeini uždraudė transliuoti per radiją ir televiziją bet kokią muziką, bet radijas ir toliau ją transliuoja. Jis taip pat suvaržė užsienio korespondentų veiklą, uždrausdamas jiems be leidimo išvykti už Teherano ribų ir turėti pasikalbėjimus su irančiais bei tautinės informacijos atstovais.

Izraelio ministerio pirmininko Menachem Begin regėjimas sumažėjo vienoj aky 10 ir kitaj 25 proc. dėl smegenų arterijų sutrikimo.

Indonezijos Lomblem salą nusiaubė 6 pėdų aukštumo potvyninė banga, pareikalavusi 539 žmonių gyvybių.

Rodezijos partizanai užpuolė džiunglėse esančią katalikų misiją ir išsigabeno į Mozambiką 40 žmonių.

Italijos socialistų partijos vad. Battino Craxi nepajėgė sudaryti naujos vyriausybės.

Prez. Carter paskyrė Federal Reserve banko direktorių Paul A. Volcker. Paskyrimas visur buvo sutiktas labai palankiai.

Kinijos ir Sov. S-gos pasieny įvykusiame susidūrimo metu Kinijos komunistų partijos pareigūnas, o kitas buvo sužeistas. Dėl to abi šalys viena antrą apkaltino.

Nikaragvos junta paprašė JAV išduoti čia apsigyvenusį buv. jos prezidentą Somozą ir jo šeimos narius.

Izraelio aukšč. teismas leido steigti naują žydų koloniją okupuotoj Jordano žemėj.

Prancūzijoje, Cannes mieste nežinomų teroristų šūviu buvo sunkiai sužeistas ir mirė Palestinos išlaisvinimo ortanizacijų viršininkas Zuhair Mohsen. Arabai kaltina dėl to Izraelio agentus, o Izraelis įrodinėja, kad tai kitaip galvojančių arabų darbas.

Rodezijos kariuomenės, norėjusios nuginkluoti Ndabaningi Sithole vadovaujamos privačios milicijos narius, susidūrimo su pastaraisiais žuvo 180 milicininkų.

Irane buvo nužudytas šacho valdymo metu religinių radijo programų organizatorius Seyyed Mohsen Behbahani.

Dėl nesugebėjimo pakelti kariuomenės moralę buvo atleistas iš pareigų jau trečias Irano kariuomenės štabo viršininkas gen. Nasser Farbad.

Irano organai ištrėmė NYT korespondentą Yousef M. Ibrahim. JAV dėl to protestavo.

ANGLŲ SPAUDA APIE LIETUVĄ

Londone išeinąs The Universe birželio 29 įsidėjo straipsnėlį apie katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Straipsnyje rašoma, kad visos šešios Lietuvos vyskupijos parašė raštą Sovietų valdžiai, protestuodamos prieš valdžios kišimąsi į Bažnyčios reikalus. Kiekviena deklaracija baigiama visa eile parašų. Pasirašiusių tarpe yra ir vysk. Julijonas Steponavičius. Laikraštis primena, kad jis gali būti popiežiaus slapto kardinolas. Pasirašė ir vysk. Slatkevičius ir 522 kunigai. Lietuvoje dabar esą 708 kunigai. Tikinčiųjų teisėms ginti komitetas ragina tikinčiuosius tvirtai laikytis prieš sovietų valdžios žmones ir ginti savo teises.

Kennebunkporte, Maine, tėvų pranciškonų vasarvietėje vyko Liet. Fronto Bičiulių studijų ir poilsio savaitė. Nuotraukoje — publika literatūros vakare. Nuotr. V. Maželio

Rytų Europos opozicija vienijasi

Lietuvos savilaidinė spauda kartkartėmis užsimenama apie Rytų Europos ir Sovietų Sąjungos "disidentus". Šių metų sausio mėnesį Lenkų Visuomeninės Savignyso Komiteto (KOR) atstovas Zbigniew Romaszewski buvo Maskvoj susitikęs su Andriejumi Sacharovu ir kitais žmogaus teisių gynėjais. Buvo pasikeista informacija ir aptarti bendravimo būdai.

Ryšiai tarp Lenkijos KOR Komiteto ir Sovietų Sąjungos Demokratinio Sąjūdžio buvo užmegzti KORui įsisteigus 1976 rugsėjo mėnesį, kai lenkų aktyvistas Emilijus Morigiewicz kreipėsi į Sacharovą, prašydamas jį paremti naują lenkų organizaciją. Sacharovas bematant atsiliepė ir 1976 lapkričio mėnesį ne tik išreiškė Sovietų Sąjungos disidentų solidarumą su KOR, bet ir paragino visus Rytų Europos disidentus bendradarbiauti kovoj už žmogaus teises.

Lenkijos disidentai nuo 1968 glaudžiai bendradarbiauja ir su čekoslovakų demokratiniu sąjūdžiu. Praėjusių metų rugpjūčio ir rugsėjo mėnesį lenkų KOR ir čekoslovakų 77 Chartos atstovai susitiko ir aptarė bendrus klausimus Lenkijos-Čekoslovakijos pasieny. Antrojo susitikimo metu abiejų šalių disidentai pasiuntė šiltus sveikinimus ir išreiškė savo solidarumą su "žmogaus ir pilietinių teisių gynėjais Armėnijoje, Bulgarijoje, Gruzijoje, Lietuvoje, Rytų Vokietijoje, Rumunijoje, Ukrainoje ir Vengrijoje". Trečiąjį susitikimą, kuris turėjo įvykti spalio pirmąją, sutrukdė abiejų šalių saugumo darbuotojai.

Šių metų sausio mėnesį Čekoslovakų Komitetas Neteisėtai Persekiojamiems Asmenim Ginti Prahoje išreiškė savo solidarumą su lenkų pilietinių teisių aktyvistu ir vienu laisvoms profsąjungom organizuoti komiteto steigėju, Kazimieru Switowu, kuris buvo kalinamas už savo veiklą.

Glaudesni darosi ryšiai ir tarp lenkų bei vengrų disidentų. Pernai Vengrijos išėjo savilaidinių straipsnių antologija, pavadinta *Dešimtadalis nuošimėio*. Jos įvade minima, jog antologija buvo sudaryta atsiliepiant į Adomo Michniko, vieno lenkų politinio sąjūdžio vadovų, pageidavimą. Tie straipsniai dabar verčiami į lenkų kalbą, idant susipažintų

LIETUVOJE MIRĖ KUN. JULIJONAS KAZLAUSKAS

Liepos 16 Lyduvėnuose buvo palaidotas šios parapijos altaristas kunigas Julijonas Kazlauskas. Velionis mirė liepos 12 d., sulaukęs 73-jų metų amžiaus. Kunigo buvo išventintas 1932 metais. Velionio kunigo Julijono Kazlauskio parašą randame po Kauno arkivyskupijos kunigų pareiškimu LTSR Aukščiausios Tarybos prezidiumui. Pareiškimą kaip tik šiomis dienomis paskelbė užsienio spauda. Pareiškimą pasirašė 102 Kauno arkivyskupijos kunigai, reikalaudami atšaukti "Religinių susivienijimų nuostatus", kurie diskriminuoja tikinčiuosius piliečius ir grubiai pažeidžia religinę laisvę. Kunigas Julijonas Kazlauskas yra jau dvyliktas, šiemet Lietuvoje miręs kunigas, įskaitant ir vyskupą Matulaitį-Labuką. Vienintelė Lietuvos kunigų seminarija Kaune tuo tarpu šiemet išleido tik tai šešis naujus kunigus, kuriuos turi pasidalinti visos šešios Lietuvos, vyskupijos.

lenkų skaitytojai su disidentinėmis idėjomis Vengrijoje.

Pastangos suartinti įvairių Rytų Europos šalių savivaldos darbuotojus ir panaikinti valstybines sienas tarp disidentų aprašomos Rytų Vokietijos režimo kritiko Ernst Bahr knygoje *Alternatyva*, už kurią jis buvo nušautas aštuoneriem metams kalėjimo. Jis tvirtina, kad Rytų Europos "socializmą" tik tada bus įmanoma reformuoti, kai įvairūs opoziciniai sąjūdžiai susiburs į vieną pajėgą. Bahr rašo:

Opozicija turi išmokyti žengti už savo tautinės aplinkos ribų ir

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

"Smilgų choras" ir *Gediminas Griškevičius* "Saugosiu saulutę". Spaudoje skelbiama, kad jau išėjo ir šios knygos: seniai mirusio poeto *Zigmo Gelės-Gaidamavičiaus* eilėraščių rinktinė "Gėlynas" (7000 etz.), *Kosto Korsako* eilėraščių rinkinys "Lapkritis" (7000 egz.), *A. Guzevičiaus-Gudaičio* romanas "Sąmokslas" (dvi dalys, antroji laida, 10,000 egz.), *Eduardo Selionio* eilėraščių rinkinys "Gimtinių spalvos" (30,000 egz.), *Almos Karosaitės* pirmoji eilėraščių knyga "Eini su manimi" (4000 egz.), *Danieliaus Mušinsko* pirmoji novelių knyga "Kol išaušta rytas" (7000 egz.), *Robertas Keturakis* apybraižų rinkinys "Reikia mylinčio žmogaus" (8000 egz.), *Rimanto Budrio* pasakojimų rinktinė "Kiekvienas turi savo taką" (20,000 egz.), *Mildos Telksnytės* geografinė-kultūrinė apybraiža "Kuršių Nerija" (50,000 egz.), kalbininko *Algirdo Sabaliausko* mokslinis veikalas "Lietuvių kalbos tyrimo istorija" (iki 1940 m., 254 psl., 5000 egz.).

— "Už nuopelnus ugdant lietuvių tarybinę kinematografiją ir aktyvią visuomeninę veiklą" dailininkui Algirdui Nižiui suteiktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas.

— Liepos pradžioje Lietuvoje mirė Vilniaus universiteto bibliotekos bibliografe Apolonia Jurtiukonienė.

— Erfurto (Rytų Vokietijoje) miesto salės projekto konkurse dalyvauja ir Lietuvos architektai. Pasiūsti du projektai. Vienai grupei vadovavo arch. V. Čekauskas, joje dirbo G. Pajarskaitė, A. Paslaitis ir F. Žalys. Antarm projektui vadovavo arch. G. Baravykas, su juo dirbo K. Pempė ir G. Ramunis.

— Priešeletų metų buvo suprojektuotas Kristijono Donelaičio memorialinis muziejus buvusioje Tolminkiemio bažnyčioje. Buvo sudaryta net 13 asmenų komisija, vadovaujama K. Korsako. Bet darbai dėl neiškių priežasčių įklimpo ir nejudėjo iš vietos. Tik šį pavasarį komisija vėl padubė ir jau žada dar šią vasarą muziejų užbaigti, jame iš naujo palaidoti poeto kaulus, atidaryti muziejaus duris lankytojams. Komisija atliktų tikrai garbingą darbą, jei pasirūpintų, kad okupantai K. Donelaičio garbei grąžintų senąjį lietuvišką Tolminkiemio vardą. Primestas miesteliui rusiškas vardas yra paties K. Donelaičio įžaidimas ir paniekinimas. Juk jis buvo lietuvių liaudies poetas! Atrodo, kad jau pribrendęs yra laikas lie-

pažvelgti, kaip į savą, į visą Rytų Europos mūšio lauką. Sovietų Sąjungoje veikianti opozicija reikalauja iš mūsų paramos, kurią mes galim suteikti padarėsi nanciais pavyzdžiais... Ateinančio akistatoj, kuri įvyks vienoj iš Rytų Europos tautų, turi būti pademonstruotas solidarumas, kuris peržengia valstybines sienas ir kuris padės apriboti represinių pajėgų veikimo laisvę. Tai minimalus reikalavimas.

Taip formuojasi bendras Rytų Europos demokratinis sąjūdis. (Elta)

tuviams reikalauti, kad okupantai grąžintų Mažosios Lietuvos lietuviškus vardus: Karaliaučių, Labguvą, Tilžę, Ragainę, Pilkalną, Gumbinę, Stalupėnus, Lazdynus, Šilėnus, Širvintą ir daugybę kitų vietovardžių. Tų vardų reikalauti yra lietuvių teisė. Sugrąžinimas senųjų vardų būtų Lietuvos kultūrinių įstaigų dovana 200 metų K. Donelaičio sukakčiai.

— Verta dėmesio yra nauja *Aleksandro Žirgolio* knyga "Priedaktoriaus stalo" (356 psl., 6000 egz. tiražas). Knyga turi tris dalis: 1) "Iš redaktoriaus užrašų" — autoriaus atsiminimai iš knygų redagavimo patirties; 2) literatūriniai ir kalbiniai straipsniai; 3) gero vertimo iš svetimų kalbų problemos. Autorius rašo santūriai, ramiai, bet su patyruoto literatūros mokslininko įžvalga.

— Tarp naujųjų šių metų knygų minėtina poetės Vilijos Šulcaitės eilėraščių rinktinė "Norėčiau būti žuvėdra" (319 psl., 7000 egz. tiražas). Rinktinė išleista poetės 50 metų amžiaus sukakties proga. Anksčiau yra išleisti keli V. Šulcaitės eilėraščių rinkiniai: "Kalba moteris", poema "Raudonas sniegas", "Saula kmynu", "Laukinės vynuogės", "Volungė jaučia lietų". V. Šulcaitė priklauso prie originaliausių okupuotos Lietuvos poetų.

— Spaudoje kiek plačiau paminėta dailininko Augustino Savicko 60 metų amžiaus sukaktis. Rašoma, kad jo turtingose tapybos spalvose jaučiamas muzikalumas. Įvairia technika yra sukūręs per 800 peizažų. Rašė straipsnių apie M. K. Čiurlionį, K. Sklerį, apie Lietuvos peizažą.

— Vilniaus universiteto sukakčiai paskelbto literatūros konkurso premija 500 rb. teko jaunam rašytojui vilniečiui Remigijui Baltrušaičiui už dramą-poemą "Vivat academia"... Dvi antrosios premijos po 300 rb. teko: rašytojui ir literatūros kritikui *Adolfui Sprindžiui* už apsakymą "Sargas ir filosofas" ir beletristui *Vytautui Rimkevičiui* už apsakymą "Testamentas". Trečiosios premijos po 200 rb. paskirtos trys: poetei *Juditai Vaičiūnaitei* už eilėraščių ciklą "Vitražas Vilniaus universitetui", poetui *Sigitui Gedai* už kūrinių "Odė Sarbieviui" ir klaipėdiečiui rašytojui *Edvardui Uldukiui* už draminę poemą "Istorijai teisybę sugrąžinę".

— Lietuvių kompozitorių sąjungos plenumas Vilniuje buvo užbaigtas penkiais lietuvių sovietinės muzikos koncertais, kuriuos atliko televizijos ir radijo choras, Kauno valstybinis choras ir keli mėgėjų ansambliai. Tarp išskirtinių kūrinių spauda mini B. Kutavičiaus oratoriją "Paskutinės pagonių apeigos" (žodžiai S. Gedos) ir A. Bražinsko kantatą "Rankos" (žodžiai A. Driungos).

— Lietuvos jaunimo teatras nesenai gastroliavo Leningrade. Vaidino S. Gedos, S. Šaltenio ir O. Balakausko muzikinę propagandinę misteriją "Komunary gatvė", S. Šaltenio, L. Jacinevičiaus ir G. Kuprevičiaus muzikinį vaidinimą "Ugnies medžioklė su varovais", S. Šaltenio "Jasoną", "Škac, mirtie, visados škac", K. Kubilinsko "Bebenčiuką". Iš viso buvo 17 spektaklių.

Pr. N.

DOVANA — IRENOS VELONSKIENES SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Siuntinių bei kitais reikalais kreiptis tel. 268-1594, adresas: 69-40 Fleet St., Forest Hills, NY 11375.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 968-5454, namų vakarais (516) 757-4296. Antradienį 2-8 val. vak., šeštadienį 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimo direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Elizabeth office: 216 Palmer St. (Bet. 2nd and 3rd Aves), telef. 353-2999. Paruošiamos garbingos laidojimo. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsiamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidojimo direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bei kurioj miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigaliausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Rezidencinės ir Komerinės Nuosavybės Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas Angelė E. Karnienė REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY 3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, FL 33706 Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738	FLORIDA REAL ESTATE
--	---------------------------------------

NAUJAUSIUS 1979 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojų kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadienį 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7-8 v.v. 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmadienį 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ. Fasolino MEMORIALS 66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS Phones: 326-1282 326-3150 TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE	KVEČAS JONAS 1933 + 1976
---	---

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Lietuvos katalikai viliasi

“Ir Lietuvoj katalikai taip pat
viltinai žiūri į naują popiežių”.

Tokia antraštė korespondento Craig R. Whitney pusės puslapio straipsnį paskelbė New York Times liepos 26. Žinias apie lietuvių religinį gyvenimą korespondentas surinko iš pasikalbėjimų su Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonu kun. Vaclovu Aliuliu, su įgaliotiniu religiniam reikalui Petru Anilioniu, jo padėjėju Edvardu Juozėnu ir su keliais asmenimis.

Pagal kunigą Aliulį slavo išrinkimas popiežium atnešias reikalų pagerėjimą ir lietuviams, nors tai ir truksią ilgesnį laiką. Kai kurie kunigai popiežiaus kalbomis Lenkijoje esą nusivylę, nes darbai neseką jo žodžių. Jie norėję, kad būtų paskirtas Vilniaus vyskupas, nes apaštalinis administratorius vyskupas Julijonas Steponavičius nuo 1958 yra ištremtas į Žagarę. Esą ir Sov. S-gos užs. reik. ministeriui Gromyko lankantis Vatikane buvę teirautasi apie vyskupo Steponavičiaus reikalus. Taip pat pamini, kad popiežiaus širdį laikomas kardinolas turėtų būti vysk. Steponavičius.

Religiniam reikalui įgaliotinis pabrėžęs, kad Lietuvos ir Lenkijos kunigai palaiką artimus santykius, kad Lietuvoj esama 50-60 proc. tikinčiųjų.

Nors Sov. S-gos konstitucija skelbia, kad Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės, tačiau valdžia įvairiais būdais kišasi į religinius reikalus. Bažnyčios organai be valdžios sutikimo negali skirti kunigų į parapijas ar parinkti kandidatų į kunigų seminariją.

Anilionis pareiškęs, kad vysk. Steponavičius galėtų grįžti į savas pareigas, bet turis apgalvoti savo ištreimimo priežastis ir pagal tai atitinkamai elgtis. Tai priklausys nuo lietuvių ir lenkų kunigų santykių, kurie po popiežiaus vizito Lenkijoje esą labai pagyvėję.

Korespondentas pamini, kad Vilniaus katedra buvo uždaryta 1951 ir paversta meno muziejum. Kaune, netoli vyskupo Liudviko Povilonio kurijos esanti bažnyčia buvo paversta kino teatru, o kun. Poviloniui esant Klaipėdos bažnyčios klebonu, jis buvo nuteistas 8 m. kalėjimo už “statybinių medžiagų nelegalų panaudojimą”. O pati bažnyčia buvo paversta koncertų sale.

Prieš antrą pasaulinį karą Vilniaus 180,000 gyventojų turėjo 40 bažnyčių, o dabar 481,000 gyventojų liko tik 11. Vienintelė kunigų seminarijoje Kaune esą 72 klierikai, kurių tik apie tužinas kasmet išvenčiama kunigais, tuo tarpu tik 1978 mirė per 20 kunigų. Įgaliotinis patvirtinęs, kad per paskutinį dešimtmetį nebuvusi uždaryta nė viena bažnyčia. Jis parodęs korespondentui eilę maldininkų perpildytų bažnyčių ir religinių procesijų gatvėse fotografijų, kurių viena papildo ir šį straipsnį.

Korespondentas tvirtina, kad realybė esanti kitokia. Jis buvęs lenkų Dominikonų bažnyčioje, kuri buvusi pilna daugiausia pagyvenusių moterų, besimeldžiančių iš vos besilaikančių prieš 50-metį spausdintų maldaknygių. Išpažinčių klausęs kunigas esąs pervargęs dėl senatvės. Senesni kunigai yra rezignavę, nes religinis aktyvizmas privedęs prie vysk. Steponavičiaus ištreimimo.

Jaunesnieji kunigai ir parapiečiai, nekantraudami dėl prisitaikymo prie karingo ateizmo rezultaty, reiškia savo protestą pogrindžio leidiniuose, kurie pasiekia ir Vakarus. Jie skundžiasi, kad saugumas skrinin-guoja kandidatus į kunigų seminariją ir gabesniųjų nepraleidžia, kad religiniam reikalui

Maždaug prieš tris mėnesius iš okupuotos Lietuvos atvyko ir Californijoje apsigyveno 34 metų lietuvis Romas Giedra su žmona Lidija. Turėdamas 17 metų, Romas su kitais trim draugais bandė mažų lėktuvu iš Klaipėdos pabėgti į Švediją, bet jų žygis nepasisekė. Gavo 10 metų lagerio. Kaip nepilnamečiui, po tam tikrų pastangų bausmė buvo sumažinta. Saugumo sekamas ir persekiojamas, Romas tapo atviru lietuvių rezistencinio sąjūdžio dalyviu, palai-kydamas ryšį su rusų disidentais. Apie Romą Giedrą yra rašiusi ir amerikiečių spauda. Darbininkas, Giedram dar esant Lietuvoj, yra paskelbęs dokumentuotą jo teismo proceso aprašymą. Šiame pasikalbėjime Romas Giedra kalba apie lietuvių tėvynėje ir išėjimoj.

Redakcija

įgaliotinis svarbesnėm administracinėm pareigom skiria tik nekompetentingus kunigus.

Įgaliotinio padėjėjas Juozėnas teigia, kad Bažnyčios įtaka palaipsniui silpnėjanti, bet, kas bus ateity, priklausys nuo Vatikano vadovybės.

Romas Giedra ir jo žmona Lidija Kennedy aerodrome š.m. gegužės 4, kada jie atvyko į Ameriką. Nuotr. L. Tamošaičio

DARIAU TAI, KĄ LIEPĖ SAŽINĖ

PASIKALBĖJIMAS SU NESENAI IŠ LIETUVOS ATVYKUSIU
POLITINIU KALINIU ROMU GIEDRA

Tremtinio kelias, ypač pradžioj, visada sunkus, o kartais ir skaudus. Ar kartais nesigailit padaryto sprendimo išvykti iš Lietuvos?

Tremtinio kelias nėra lengvas, nes beveik neliko vilties kada nors sugrįžti atgal, susitikti su buvusiais draugais ir priešais. Visą tenka laikyti širdy ir neleisti tam jausmui prasiveržti į paviršių. Amerikoj visada reikia stengtis atrodyti linksmam ir laimingam. Keep smiling, kai tau skauda; keep smiling, kai tau liūdna.

Pirmieji žingsniai? Manau, kad neužsitrauksiu didelio nepasitenkinimo, jei tarsi keletą gal ne visai malonių žodžių. Visi kalbėjo lyg susitarę, nes nuo New Yorko iki Los Angeles girdėjom tuos pačius žodžius, kurie tremtinio nenuteikia optimistiškai, o labiau jo psichiką veikia slegiamai. “Kaip mum

buvo sunku, kaip sunku!” Gal ir sunku. Bet, Viešpatie, sovietiniuose lageriuose man buvo milijoną kartų sunkiau, o aš nesiskundžiau. Atvažiuojam mes dabar pavieniai, nebėra to masinio emigrantų antplūdžio. Daug ko nebėra, nes laikai pasikeitė. Mes atvažiuom be didelių iliuzijų ir nemanom krauti milijonų. Norim tik vieno — neprarasti ryšio su savo artimaisiais ir su savo tauta.

Lietuvoj buvot aktyvus pasipriešinimo okupacijai dalyvis. Jei mes čia neklystam, pasipriešinimas okupacijai Lietuvoj stiprėja. Tai liudija rezistencijos dalyvių teismai, administracinės baudos, pogrindžio spauda. Kuriose kitose rusų okupuotose tautose esama stipresnio pasipriešinimo reiškinių?

Nežinau, ar galiu vadintis aktyviu kovotoju prieš okupantus, bet dariau tai, ką liepė sąžinė, o ji, kaip žinia, labai negailestinga teisėja ir įkyri ragintoja. Tokių, kaip aš, Lietuvoj tūkstančiai. Šiandieną girdim apie vienus, apie tuos, kurie pateko į lagerius, ar išvyko į užsienį, o rytoj skaitysim jau kitas pavardes. Šiandieną svarbu ne tai, ne skambios frazės ir deklaratyvūs memorandumai, kurie anonimiškai laikas nuo laiko pasirodo pogrindžio spaudos puslapiuose, bet kruopštus ir pasiukojantis paruošiamasis, aš sakčiau, auklėjamasis darbas. Judėjimas suformavo savo taktiką ir tradicijas, todėl man atrodo, kad artimoj ateity turį įvykti kokybinis pasikeitimas. Kol kas kova vyksta bandymų ir klaidų metodu. Kova nepaprastai sunki su ypatingai patyrusiu ir gudriu priešininku. Sunku pasakyti, ar pasipriešinimas okupantam didėja, nes jau gana senokai nebuvau Lietuvoj. Praėjo jau 3 mėnesiai. Pasipriešinimas tai padidėja, tai vėl sumažėja. Kratos ir areštai laikinai prislopina pogrindžio veiklą, bet po kurio laiko gretos pasipildo naujais aktyvistais. Ir atrodo, kad nebuvo kratų, areštų ir teismų...

Ne tik Lietuvoj yra nepatenkintų status quo. Atvirai į pasipriešinimą okupantam ir komunistiniam režimui aplamai įsijungia ukrainiečiai, armėnai, latviai, estai. Vėliau tautinio są-

moningumo dvasia turėtų pasiekti ir kitas imperijos tautas.

Ar Lietuvoj pasipriešinimas labiau nukreiptas prieš režimą, ar siekiama išsilaisvinimo iš Maskvos jungo? Kaip apibūdintumėt bendrinę pasipriešinimo taktiką?

Lietuvoj pasipriešinimas pirmestai okupacijai yra antirusiškas, antiateistinis ir antitotalitarinis. Todėl jame galima įžvelgti atskiras grupes, kurios lyg tai specializuojasi įvairiose veiklos srityse.

Apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką susibūrę žmonės yra giliai tikį ir gyvybiškai suinteresuoti tikėjimo išsaugojimu bei tikinčiųjų teisėmis. Be LKKB, tikėjimo srityje dirba kun. Alfonso Svarinsko vadovaujamas komitetas tikinčiųjų teisėms ginti.

Tautinės orientacijos laikosi aplink Aušros žurnalą susibūrę aktyvus, o taip pat daugelis savarankiškai veikiančių grupelių ir pavienių asmenų. Žmogaus teisių varžymą, prasielenkiant su Helsinkio pasirašytais dokumentais, seka Helsinkio grupė. Ateityje politinei veiklai gali susikristalizuoti marksistinės ir fašistinės grupelės. Tačiau būtų labai gaila, jei tokia pozityvi, totalitarinės šaly sunkiai suprantama laisvės dvasios apraiška pavirstų madingu politiniu žaidimu.

Visi galvojam apie išsivadavimą iš Maskvos tirionijos, tačiau kova turi būti labai lanksti, nes bet koks kvietimas ar raginimas jėga nuversti režimą gali iššaukti labai smarkias saugumo represijas, kurios dar ne visai sustiprėjusiam pasipriešinimui gali būti tolygios politinei mirčiai. Yra bandomi įvairūs kovos būdai: nelegali pogrindžio spauda, uždraustos literatūros platini-mas, aktyvus užsienio radijo klausymas, naujų organizacijų kūrimas (laisvos profsąjungos), kandidatų išstatymai į vadina-muosius “demokratiškiausius” pasauly rinkimus, žodinis gyventojų įtikinėjimas ir informavimas. Pastaruoju atveju stengiamės būti maksimaliai objektyvūs ir sąžiningi.

Visa tai sąmoningai ar nesąmoningai daroma režimui su-

(nukelta į 4 psl.)

NELLO
VIAN

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

IŠVERTĖ ANTANAS VAIČIULAITIS

7

Tuo būdu įsiai puikiai pažino Šventąsias Knygas, kurias galėjo atmintinai pasakyti. Jis atsidėjęs tyrinėjo jų gelmes ir Švento Rašto pavyzdžiuose ieškojo ginklų prieš tikėjimo priešus. Kai vėliau jis pasirodys su savo atminties turtais, kuriuos, lyg kokin aruodai, krovėsi per šešerius metus, nusistebėjęs popiežius jį pramins “Švento Rašto knygynu”.

Drauge įsiai apmąstė šventųjų žodžius ir gilinosis į senuosius Bažnyčios Tėvus, gal būtų, vartodamas anais laikais labai paplitusias kompiliacijas. Tuomet bibliotekos, kurios turėjo kokį šimtą rankraščių, buvo laikomos turtingomis. Enciklopedijos ir poezijos rinkiniai papildydavo tai, ko trūkdavo. Štai kaip Fernandezas galėjo susipažinti su kai kurių senovės poetų eilėmis, o ypač su gamtos mokslais, kurių pavyzdžiais jis pasirems vėliau savo kalbose. Vienok tą mokslą

jis smėsi ne vien tik iš knygų. Jis mėgo gamtą ir ją stebėjo poeto akimis. Jis matė, kad purplelis, palikęs vienas be savo draugės, jau nebetupia ant šakos. Įsiai tai pavaizduoja anuo grakštumu, kuris žymi senąsias italų liaudies dainas.

Purplelis, likęs be draugės, Mano negalėsią jos surasti. Aptikęs vandens balutę, Įsiai, sudrumstęs, išsimauo. Fernandezas matė, kad kviečio varpa iš viršaus esti ruda, o viduj balta. Jis mėgo medžius ir girių rimtį. Būdamas gamtos poetas, jis jau buvo pranciškonas, dar prieš pažindamas šv. Pranciškų.

Vienok esmėje jo mokslas rėmėsi tikėjimu ir mistika. Tomas Gallo, garsus viduramžių mokytojas, kuris pažinojo Fernandezą, yra taip parašęs Dionizo Areopagitos komentaruose: “Meilė dažnai prasimuša ten, kur nepasiekia žmogaus protas. Pasakojama, kad kai kurie šventi vys-

kupai, nors nelabai išsimokslinę, savo sielos užsidegimu įsigijo visą mistinę teologiją ir perprato dangų, pereidami visus žmonių mokslus ir pasinerdami amžinai palaimintos šv. Trėjybės gėlmėse. Tai aš patyriau šventame brolyje Antane, su kuriuo buvau gerai pažįstamas. Nedaug išsprusintas žmonių moksluose, savo skaisčia siela ir karšta meile įsiai pasiekė Dievo pažinimą kitais keliais negu protas. Iš jo spindėjo liepsna, kuria jo siela degė”.

Ėjo metai. Su mokslu augo ir jauno vienuolio maldingumas. Jo dvasia ir širdis vis labiau skendo Dievuje. Jis visados buvo pirmas bažnyčioje, po juodu gaubtuvu nulenkęs galvą. Prie altoriaus, rodos, jį ištikdavo dvasios pagavimas. Kiti vienuoliai džiaugėsi šiuo naujoku, iš Lisabonos atėjusiu į Švento Kryžiaus abatiją ieškoti aštresnės drausmės ir didesnės ramybės. Savo tarpe jie pasakojo, kad vieną dieną Fernandezas, su reikalais nusijustas į tolesnę vienuolyno dalį, meilės akimis išvydo ostiją, kada bažnyčioje ją viršininkas pakylėjo per mišias.

Fernandezas troško visiškai pasiaukoti. Jį degino nenumalšinamas tobulybės troškulys. Jam kartais rodydavos, kad negana to gyvenimo bažnyčioje ir prie knygų. Evangelijoj jis skaitė, kad Išganytojas neturėjo akmenų galvai priglausti. Aplinkui

save abatijoj įsiai regėjo patogumą. Čia nesiliovė plaukusios dovanos nuo anų dienų, kada maldingas karalius Alfonsas Šventą Kryžių padarė dideliu vienuolynu, turinčiu nemažą derlingos žemės, erdvią trijų navų bažnyčią, puikų marmurų išpuoštą kiemą ir gražius sodus. Pirmųjų vienuolių šventumo garsas, jų dosnumas pavargėliams ir piligrimams, vykstantiems už marių arba į Kompostelą pagerbti šv. Jokūbo, sutraukė iš visų kraštų atpildo į Švento Kryžiaus abatiją. Kuklus vienuolynas pavirto abatija, kuri buvo stipriausia ne tik Portugalijoje, bet ir visame Pirenėjų pusiasalyje. Viršininkas buvo gavęs iš popiežiaus teisę laiminti aukso žiedu, kaip vyskupai, ir nešioti kryžių su mitra. Dėl tų privilegijų kilo nesusipratimas su Koimbro vyskupu ir kapitula. Viršininkas išsiuntė kurį ten vienuolį į Romą išsiprašyti popiežiaus bulės, kuri apsaugotų anas teises. Posėdžių menėje ši grėsmė ir medžiaginiai rūpesčiai būdavo dažnai aptariami. Visa tai sunaikiai slėgė Fernandezą. Taip pat teko susidurti su dabartiniu karaliumi Alfonsu II, kuris kovoj su kunigų bei vienuolių privilegijomis ir geidė jų turto. Popiežius Inocentas III ne kartą buvo jį aštriai išbargęs ir ekskomunikavęs. Vienuolynuose ir karalių žiūrėjo kaip į Bažnyčios priešą ir būkštavo jo grasinimui. Toji baimė sklendė viršom vienuolynų ir drumstė jų ramybę.

Jaunuolis, tyloje sėdėdamas prie mokslo knygų arba savo kambarelio vienatvėje, giliai širdyje girdėjo kuždant balsą: “Iškeliauk kur nors toli!” Jis troško neturto. Jį traukė nežinoma, evangeliškesnė dalia. Senas jo giminės kariautojų kraujas vis labiau nerimo po baltu jo drabužiu.

Jis skaitė apie apaštalus ir kentėtojus, kurie savo didžiulę meilę Dievui paverstė artimo meile ir triūsą savo broliams. Taip ir Fernandezą šaukė nauja kova. O vienas senas vienuolis jam tarė, kad jeigu jo sieloje bylojės balsas buvo siųstas Dievo, tai įsiai nenutilsias. Fernandezas laukė, pasiryžęs sekti paskui tą balsą, bet ligi šiol vis dar pasilikdamas savo vienuolynė.

DORYBIŲ PASVEIKINIMAS

Asyžiaus atgailotojai

Koimbroje pasirodė keisti asmenys. Jie buvo nepaprastai apsirėngę, bemaž kaip kaimiečiai, vietoj diržo persijuosę virve. Jie vaikščiojo basi, ant galvos užsi-smaukę gaubtuvą. Daryta portugalų kalba jie save vadinosi “Asyžiaus atgailotojais”. Tai buvo Italijos miestai ne per toliausia nuo Romos. Iš pradžių jie buvo prisimaisę prie piligrimų, kurių niekad netrūkdavo uoste pakeliui prie švento Jokūbo iš Kompostelos arba į Šventąją Žemę. Jų suplaukdavo iš

visų Europos kraštų — iš Prancūzijos, Vokietijos, Anglijos. Jie keliavo su ilgomis, kreivomis lazdomis, užsimetę visokiausiais apsiaustais ir apsikarstę katiliukais.

Vienok Italijos piligrimai atrodė kitoniški. Jie visados eidavo dviese, ir juos galėjai sutikti visuose šalies vieškeluose, traukiančius mylių mylias. Savo žygyje jie nepailsdavo, buvo lengvi ir linksmi, kaip blezdingėlės. Nors jų gyvenimas buvo tikrai kietas, iš jų veidų švietė didelis džiaugsmas. Dažnai jie giedodavo savo kalba, ir tarsi skleidė aplink savo džiaugsmo perteklių. Jie sustodavo kryžkelėse, kaip trubadūrai, tačiau užuot garsinę riterių šlovę, su nauju užsidegimu jie skelbė evangeliją. Jų besiklausant, kilo įspūdis, kad jie kalba apie kažką gyva ir artima. Kiti kunigai neįstengdavo to ispūdžio sukelti. Anie vyrai savo žodį skelbė paprastai, netaisyklinga ir grubia kalba. Jie buvo bemoksliai ir beraščiai. Tačiau jie turėjo keistą galybę kitus įtikinti. Jie kartojė senus dalykus, taip dažnai girdėtus: pasakojo apie atgailą, Dievo meilę žmonėms, apie dangiškas linksmybes, per kurias pamiršime visas šios žemės kančias.

(Bus daugiau)

LIETUVIŠKI RŪPESČIAI ISPANIŠKAME NAME

Kelionė į Californiją (18)

Buvo vakaro prieblanda, kai sustojome prie dr. Zigmo Brinkio namų. Ir kas per namai — ispaniško stiliaus tvirtovė ar pilis. Namas su kolonomis, skliautais, nišomis. Geležinės durys žvanga. Sukasi laiptai į viršų. Visai kaip filme, kur vaizduojamas koks vienišas turtuolis ar kunigaikštis.

Priėmimas virtuvėje

Paprastai svečiai vedami į svečių kambarį. Bet čia priėmimas virtuvėje. Salonas — tai gera salė, bet dar be baldų. Užsakyti specialius baldai dar nebaigti ir neatvežti. Kai atveš, tai galės čia ne vienas pasilepinti, įsmukęs į minkštus fotelius.

Ir virtuvė graži, erdvi, moderni. Čia ir stalas, ir pilna kėdžių. Visiem patogų. Visi juda, vaikščioja ir aptaria reikalus.

Žemaitis nuo Šilalės

Dr. Zigmas Brinkis yra žemaitis nuo Šilalės. Karas jį išblovė į Vokietiją, kur jis baigė medicinos mokslus Tuebingene. Ten studijavo visas būrys lietuvių.

Prisimenu, kaip jis atvyko iš Vokietijos į Ameriką. Buvo sustojęs trumpai New Yorke. Tą vakarą buvo Darbininko koncertas Elmhurst, visai mum neįprastoje salėje. Rodos, buvo Tvirtuto trupės vaidinimas, o gal čia svečiavosi Bostono grupė su vaidinimu. O gal dainavo kokio solistė. Jaunas daktaras buvo pilnas rūpesčio, kur nukeliaus, kur pradės gyvenimą organizuoti.

Atkeliavo į Los Angeles, čia įsikūrė ir ėmė garsėti, kaip geras gydytojas chirurgas. Operacija po operacijos. Rodos, vieni niekada švaistytis operacinės peiliais. Bet tą vakarą ėmė ir prasitarė: — Rytoj bijau operacijos.

Visi nustebo. Toks prityręs

daktaras chirurgas, kaip čia dabar gali bijoti. Jis paaiškino:

— Turiu operuoti senutę, kuriai jau per 90 metų. Jos širdis gali neatlaikyti, o operuoti reikia. Štai ir bijai, kad nenumirtų ant operacinio stalo.

Jis santūriai valgė ir gėrė tą vakarą, už tai svečius vaišino. Paprastai jis prie diržo nešiojasi lyg kokią odinę dėžutę pieštukam susidėti. Tai jo radijo priimtuvas. Jis gali nutolti net 40 mylių nuo savo centro, o tas aparatėlis dar pagauna bangas ir subursi. Tai ženklas — skambink į ligoninę. Labai patogus išradimas, jei reikia kur eiti į svečius ar į posėdį. Visada esi prižištas prie savo centrinės, visada gali klausimus išspręsti greitai. Kai namuose jis yra, to aparatėlio nesinešioja. Ligoninė jam paskambina telefonu, ne radijo siųstuvu siunčia aliarmo bangas.

Teko matyti architekto Jono Muloko padarytus planus — jo Medical Center, kur stilingai bus padarytas visas kompleksas namų. Kada jis baigs, ar jau stato, teip ir neteko paklausti.

Dr. Zigmas Brinkis visada priėmė kitą Zigmą, taip pat iš to paties krašto, iš Šilalės, tai dr. Zigmą Kungį. Jis staiga mirė prieš porą metų. Jei būtų gyvas, tikrai šio vakarą atžūtų su žmona Regina. Tiek daug bendrų prisiminimų iš stovyklų Vokietijoje, įvairių ekskursijų, studijų dienų, pokalbių. Visi čia susirinkę jau yra minties nešėjai, ugnies skelėjai, tai ne kokios balanos, kurios vos vos rusena, bet tai tikri ir gyvi žiburiai. Jie visi kur nors triūsė ar triūsia, kad lietuviškoji kultūra labiau tarptų, kad lietuviški reikalai sklandžiau sprestųsi. Jie čia dirbo įvairiuose rezoliucijų komitetuose. Ir tą vakarą buvo gyvos kal-

bos apie Vliko padėtį, jo krizę, apie lietuvišką veiklą ir kultūrą. Vieni jų labiau subendrina, suvisuomenina, o kiti labiau rūpinasi kultūriniais darbais.

Mecenatas su cigaru

Toks visuomenininkas ir drauge meno mecenatas yra Algis Raulinaitis ir jo žmona Angelė. Algis su ūsais ir nuolat rūko didoką cigarą. Jis toks rimtas, net kietai rimtas. Įsiremęs į tikrovę, į rūpesčius. Jis Craig firmoje yra viceprezidentas, rūpinasi prekyba. Tos bendrovės įmonės yra visai prie New Yorko, New Jersey valstijoje. Kai jis čia atkeliauna tarnybos reikalais, tai dažnai užsuka į Darbininką.

Ir čia parodė savo mostą. Įtaisė dovanai redakcijai rekordavimo aparatą ir telefoniniam pokalbiui nurašyti aparatūrą. Lengva dabar pokalbį užrašyti ir paskui nurašyti, kai mašina diktuoja sakinį po sakinio. Išgirdęs, kad mus apkraustė, tuoj pat atsiuntė dar geresnį, dar naujesnį rekorderiuką. Labai patogus konferencijose, pokalbiuose, kai reikia daug užrašyti. Ačiū jam už tokią dovaną!

Jis buvo ir Draugo romano 1000 dol. premijos mecenatas. Remia ir dailininkus. Savo namuose turi sukabinęs paveikslus net keliomis eilėmis. Tai tikra galerija.

Apie teatrą

Svečiavosi čia ir ponai Mackialos. Dalila Mackialienė aukšta, tiesi, greit ir tvirtai atsa-

kanti, tiesiog atšaukianti ir tuoj pridėdanti juoką. Ji teatro entuziastė. Stato, režisuoja, vaidina, gastroliuoja. Kiek reikia laiko, pasišventimo tokiam darbui! Ir ji ištesi.

Tuoju ir įvėlė į pokalbį apie teatrą, kur surasti kokią naują veiklą. Nepalaidžia iš vietos.

Buvo čia ir visada aristokratiškas Bronys Raila su ponija ir tuoj pokalbiui pridėjo ne vieną mintį. Buvo ir poetas Pranas Visvydas, švelni manierų ir linkęs į dainą.

Reikia atsiveikinti

Keliauji ir renki įspūdžius, mintis ir dedai į prisiminimų krepšelį. Nauji veidai, žmonės, įvykiai, naujos panoramos.

Rodos, galėtum dar toli keliauti, bet yra laikas susitikti ir laikas išsiskirti. Reikia grįžti į bazę. Čia iškvietė Dalilė Polikaitienė, kuri taip uoliai globojo ir vežiojo, kuri šį vakarą čia buvo toj ispaniškoj tvirtovėj pas šaunų žemaitį.

Tariu visiems ačiū — už bičiulystę, kuri vis dėlto yra pati brangiausia pasaulyje. Kviečiu keliauti per visą kontinentą iki Atlanto. Pažada tik vienas Bronys Raila. Jis rudenį atkeliausiąs.

Rytoj reikia susidėti lagaminą, dar vieną žmogų aplankyti, ir paskui į aerodromą. Jau viskas suplanuota detalai. (p.j.)
(Bus daugiau)

ŽEMAIČIŲ SĄJŪDIS IR IŠKILMINGA AKADEMIJA

Lit. Instituto suvažiavimas K. Židiny (5)

Lituanistikos Institutas savo posėdžiams buvo paskyręs gegužės 27, sekmadienio, priešpiečio laiką. Buvo numatytas tarybos posėdis. Sekcijų posėdžiai turėjo būti pirmadienį. Visi Instituto posėdžiai baigti tą dieną, nes suvažiavime dalyvavo labai mažai narių, vos 14. Pačiam Institute yra 120 narių. Gal kam buvo per toli, per brangu, gal trūko propagandos, raginimo. Tai ir slėgė visą suvažiavimą.

Dr. Juozo Jakšto paskaita

Istorikas dr. Juozas Jakštas nuvedė į Vilniaus senus laikus ir nagrinėjo temą "Vilniaus universiteto vaidmuo įtvirtinant katalikybę Lietuvoje".

Pats jėzuitų atsikvietimas jau turėjo religinį pobūdį. Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius norėjo sustabdyti protestantizmo plėtimąsi. Geriausi kovotojai su protestantais ir buvo

jėzuitai. Juos ir pakvietė į Vilnių.

Jėzuitų viena iš kovos priemonių buvo aukštųjų mokyklų steigimas. Per mokyklas prieiti prie krašto didžiųjų vaikų, per vaikus — prie tėvų.

Įkūrė universitetą Vilniuje, jėzuitai sutraukė Lietuvos didikų vaikus. Jie nebevažiavo mokytis į užsienį, bet mokėsi Vilniuje. Jėzuitai sugebėjo vaikus atvesti į katalikybę. Taip grįžo katalikų Bažnyčiai Radvilų vaikai, Valavičių vaikai. Paskui atėjo ir tėvai.

Sustabdė protestantizmo plėtimąsi, jėzuitai visą dėmesį skyrė katalikybei tautoje įtvirtinti. Iš universiteto skleidė naujas Bažnyčios idėjas, pritaikė jas žmonėms, skatino procesijų iškilmingumą, bažnyčių puošnumą, kad tai patrauktų žmones. Universitetas daug prisidėjo prie Marijos kulto išplatinimo. Ugdė ištikimybę katalikybei, tautos asketingę dvasią, pamaldumą.

Panaikinus jėzuitų ordiną, Edukacinė Komisija jau to uždavinio nebeturėjo, bet, kadangi visa tauta buvo giliai religinga, tai ir universitetas buvo tos pačios dvasios.

Dr. Vinco Maciūno paskaita

Literatūros istorikas dr. Vincas Maciūnas nuvedė į 19 amžiaus pradžią, kai studijavo Simanas Stanevičius ir kai parašė odę "Žemaičių šlovė". Žinoma net data, kada jis parašė. Tai buvo 1823 rugpiūčio 3.

Simano Stanevičiaus apdailuotas žemaičių sąjūdis liko užmirštas. Jį nustelbė filomatų, filaretų sąjūdžiai. Nustelbė ir Adomas Mickevičius, kuris tada ėmė garsėti.

Stanevičiaus "Žemaičių šlovė" buvo irgi vieno sąjūdžio

išraiška. Tuo metu studijavo daug žemaičių, ir jie buvo patriotiškai nusiteikę. Stanevičius ir išreiškė tas jų nuotaikas. Stanevičius sveikina Vilnių, Lietuvos valdovus, kviečia dirbti Lietuvai ir tvirtina, kad pasmerktos mirti giminės sveikos liko.

Dr. V. Maciūnas šį laikotarpį plačiau studijavo. Jis savo paskaitoje ir įrodinėjo, kad toks lietuviškas patriotinis sąjūdis buvo.

Universiteto minėjimas

Iškilminga akademija Vilniaus universiteto sukačiai paminėti buvo vakare. Scenoje buvo pakabintas didelis spalvotas universiteto didžiojo kiemo vaizdas. Šią nuotrauką paskolino fotografas Augustinas, kuris iš Vilniaus albumo nufotografavo ir padidino.

Pradžioje buvo iškilmingas aktas, kuriam vadovavo pats Instituto pirmininkas prof. R. Šilbajoris. Į garbės prezidiumą pakviesta: Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, buvęs Vilniaus universiteto prorektorius dr. D. Krivickas, Vliko garbės pirmininkas dr. K. Valiūnas, pranciškonų viceprovincijolas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, ir A. Vakselis — LB apygardos ir Talkos komiteto pirmininkas.

Trumpus sveikinimo žodžius pasakė visi garbės komiteto nariai (be Vakselio). Invokaciją sukalbėjo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Dalis užbaigta Lietuvos himnu.

Simo Sužiedėlio paskaita

Istorikas Simas Sužiedėlis su jam būdingu puošniu subarokintu stiliumi pervedė per universiteto svarbesnius momentus. Išryškino įsteigimą, jėzuitų veiklą, kaip tvarkėsi universitetas ir kokias sritis apėmė, Edukacinės Komisijos laikus,

DARIAU TAI, KĄ LIEPĖ SAŽINĖ

(atkelta iš 3 psl.)

silpninti ir padėti pamatus tolimesnei, labiau organizuotai ir efektyvesnei kovai.

Rusai disidentai, aišku, kovoja prieš režimą. Taigi, ar rusai disidentai gali būti tautinių išsilaisvinimo sąjūdžių patikimi talkininkai? Ar su jais palaikomi ryšiai?

Lietuvos pagrindžio dalyviai, kiek tai įmanoma policinėje valstybėje, palaiko glaudžius ryšius su kitų tautų pagrindžiu. Koordinuoja savo veiklą, dalijasi patyrimu. Ryšių nustatymas, apsikeitimas idėjomis prasideda lageriuose, kalėjimuose ir saugumo izoliatoriuose. Tokie ryšiai, vėliau išėjus į "laisvę", yra neįkainojami.

Mes gyvenam imperijoje, kurios pagrindinę gyventojų masę sudaro rusai. Politinė realybė jau dabar mum diktuoja nustatyti galimas bendradarbiavimo gaires, kurios bus ypač aktualios subyrėjus politinei struktūrai. Nors šiandien rusų kalba, o iš dalies ir rusų literatūra, yra brūkama kitom tautom ir tautelėm, pačių rusų jokių būdu nepavadinsi hegemonistais. Eilinių rusų pragyvenimo lygis yra labai žemas.

Rusų opozicionierių veikla ir pavardės nėra plačiai žinomos. Demokratinis judėjimas, susikoncentravęs Maskvoj, nėra rusiškas. Jį galima vadinti provakarietišku, liberaliniu, socialistiniu, bet ne rusišku.

Pagrindiniai man žinomi rusiško judėjimo atstovai, kurie nori išlikti tautiški, šiuo metu sėdintys lageriuose, yra Ogurcovas ir Osipovas; esantys laisvėje — Borodinas ir Ivanovas; atsidūręs emigracijoje — Vaginas. Ogurcovas ir Vaginas buvo teisti už sukūrimą pagrindinės organizacijos, kuri dar vadinama Berdiajevo studijų ratelis. Osipovas, Ivanovas, Borodinas leido visiškai atvirai tautinės pakraipos žurnalą "Vieče". Vietos stoka riboja smulkiai paanalizuoti tautinį rusų sąjūdį, bet manau, kad, padarius kai kurias išlygas ir suradus protingą kompromisą, jie galėtų būti neblogo parama.

Ar tauta jaučia išeivijos buvimą? Kokie pirmieji įspūdžiai, susidūręs su laisvojo pasaulio išeivija? Už kuriuos darbus lietuviai Lietuvoj mus pagirtų, už kuriuos papeiktų?

Išeivijos buvimas Lietuvoj labai jaučiamas, nes beveik nėra tos šeimos ar giminės, iš

kurios kas nors nebūtų emigracijoje. Procentiniu santykiu mūsų emigracija buvo labai didelė; jeigu prie jos pridėsime žuvusius pokario metais miškuose ir sovietiniuose konclageriuose, balansas bus liūdnas. Dabar emigracija sutvirtėjo, suleido šaknis ir... suamerikonėjo, sukanadėjo, suaustralėjo, ir kiek ji bebūtų medžiagiškai stipri, tiek bedėtų pastangų išlaikyti savo tautinę dvasią ir formą, jos paskirtis ribota. Ji yra tik dalis medžio, didelė nulaužta šaka, kurios kamienas jau tėvynė.

Amerikoniškas gyvenimo būdas uždeda savo antspaudą visoms veiklos apraiškoms, nes didesnioji veiklos dalis skiriama ne konkrečiai veiklai, bet medžiaginei ir malonumų sričiai. Piknikai, baliai ir bazarai — viena iš svarbesnių, jei ne pati svarbiausia, veiklos dalis.

Išeivija daug daro ir nemažai padaro, bet tautos likimas, mūsų tautos, yra sprendžiamas tėvynėje. Tauta kovoja dėl savo ateities laimėj ir nelaimėj. Tai ne priekaištas išeiviams, bet gyvenimo tikrovė.

Mane dažnai klausia: kaip jiems galima padėti. Būdų yra daug. Visi jie priklauso nuo aplinkybių, reikia tik noro.

Ilgainiui labiau patirsit, kaip mes nesusikalbam ryšių su tauta klausimu. Savo išvadas padarysit, kai pilniau susipažinsit su įvairia argumentacija. Tačiau, jausdamas tikrąjį tautos pulsą, ar negalėtumėt trumpai pasakyti, kokie laisvojo lietuvio atsilankymai Lietuvoj naudingi, o kurie ne visai pagirtini?

Šiuo klausimu jau daug kalbėjau. Dabar pakartosiu pagrindines mintis.

Laisvo lietuvio apsilankymas Lietuvoj gali būti labai naudingas, tik naudingas, neutralus ir labai žalingas. Viskas priklauso nuo to, ar jie tenai vyksta kaip tikrai laisvi žmonės, ar tik laisvų žmonių iškamšos.

J.Kj.

Lietuvos atsiminimų radijo dienoje — piknike Liepsnos tautinių šokių grupės vedėja D. Didžbalytė (k.) ir akordeonistės — E. Skruodytė ir Rūta Raudytė. Nuotr. Ed. Šulaičio

BALTIC HOLIDAYS
COME TO LITHUANIA IN 1979JOIN US AND FULFILL A DREAM
THAT WILL HAVE ENDLESS MEMORIES

CONTACT: JONAS ADOMENAS, TOUR MANAGER

COST

DEPART	RETURN	GROUP 30	G.I.T.	CITIES AND NIGHTS
June 26 July 04	July 10 July 19	\$1249.00(Super apex fare) \$1199.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Warsaw 5, Kiev 3 Vilnius 5, Riga 3, Leningrad 3, Moscow 2, Copenhagen 1
July 24 Aug. 08	Aug. 07 Aug. 24	\$1249.00 (Super apex fare) \$1199.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Rome 5, Moscow 3 Vilnius 5, Riga 3, Leningrad 3, Moscow 2, Copenhagen 1
Aug. 21	Sept. 05	\$1249.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Warsaw 5, Kiev 3, Copenhagen 1
Sept. 06 Sept. 20 Oct. 15	Sept. 15 Sept. 29 Oct. 25	\$849.00 (Group 30 fare) \$849.00 \$779.00	\$899.00 \$849.00	Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1 Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1 Vilnius 5, Warsaw 2

TOURS INCLUDE FULL DAY EXCURSION TO KAUNAS AND HALF DAY TRIP TO TRAKAI

TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.

ONE SUTTER STREET

SAN FRANCISCO, CALIF. 94104

415 391-6185

TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.

535 Fifth Avenue

New York, N.Y. 10017

212 697 7257

Group 30 fare must have 30 or more participants

3000 Chicagos Lietuvių dienoje

Lietuvių Bendruomenės Vidurio Vakarų apygardos valdyba, kuriai vadovauja pareigingas pirmininkas Kazys Laukaitis, kartu su ketvirta pasaulio lietuvių jaunimo kongresui aukų telkėjais (vadovauja dr. Algis Paulius), liepos 1, sekmadienį, surengė Lietuvių dieną. Vieta — valdiškas parkas, už kurį nereikėjo mokėti, apie 10 mylių į vakarus nuo Chicago.

Rengėjai į talką suprašė beveik visas apygardos apylinkes, kurios pasiskirstė darbais: Cicero apylinkė (pirm. K. Aras) — maitinimas, Lemonto apyl. (pirm. A. Kazlauskas) — finansų ir bilietelių tvarkymas, Gage Parko apyl. (pirm. K. Adickas) — gerimai. Marquette Parko apyl. (pirm. K. Juškaitis) — dovanų rinkimas ir pasiskirstymas laimėjusiems, Brighton Parko apyl. (pirm. J. Šlajus) — transportacija. Dar pagelbėjo ir jaunimo organizacijos.

Dr. Algis Paulius ir Vytautas Markevičius yra didžiųjų parengimų planuotojai ir vykdytojai. Su apygardos valdyba suplanavę Lietuvių dienos rengimą, visą dieną, jei tokio būtų numatė skirti jaunimo kongreso finansavimui. Bet juos dilgino baimė: kas apmokės išlaidas, jei bus lietinga diena, jei tik vieni rengėjai ten tesusirinks? Ne visiems žinoma nauja vieta, pirmas gi toks bandymas...

O sekmadienis išaušo saulėtas, ly pataikaudamas rengėjams, k l visi palikyti benzinu pakvipti į Chicago ir pakilti išvykai į žalumynais kvepiančius saulės navesius.

Kai iš Marquette Parko, Brighton Parko ir Cicero apylinkių pilnas autobusas su keleiviais sustojo prie National Grove valdiško parko, autobuso vairuotoja apie pirmą valandą sunkiai besiradę vietą jam pastatyti, ne anksčiau atvažiavusieji buvo glaudžiai užpildę visus artimųjų gatvių pakraščius. Rizikingas bandymas pasisekė, ir jaunimo kongreso kasa praturtėjo!

Išlipęs iš autobuso ir paėjęs per žalią pievą, prisijungiau prie

gausiai anksčiau čia atvykusiųjų, pavėsiuose patogiai susigrupavusių. Čia pat stovėjau į eilę apsirūpinti maisto ir atsigaitinimo kortelėmis. Prie karštų dešrų su bulvėmis ir kopūstais buvo ne mažesnė eilė, o prie ilgų stalų atsigaitinimui — spūstis. Prie visokių laimėjimų bilietėlių įsigyti eilių nebuvo, nes juos nešiodamos prikalbinamai platino simpatiškos ponios ir dailios mergaitės.

Muz. F. Strolia parengė tai dienai įdomią muzikinę programą, kurią atliko Lietuvos vyčių choras, studentų vokalinis ansamblis Vaiva ir trys tautinių šokių grupės — Giedrės Čepaitytės vadovaujamas Švyturys, Nijolės Pupienės Suktinis ir Irenos Smieliauskienės Grandis. Sporto žaidynėm vadovavo Zigmas Žiupsnys.

Lietuvių dienos šventę atidarė dr. A. Paulius, sveikino PLB valdybos pirm. V. Kamanas. Programai vadovavo Romas Kasparas. Nebuvo varginimo kalbomis.

Programoje (be choristų ir tautinių šokių šokėjų) dar dalyvavo: A. Bilus, Viktoras Kelmelis,

Ann Marie Kassel, Virginija Bužienienė, Regina Tumavičiūtė-Ruesch, Vincas Olšauskas ir kt. Tautinių šokių grupės pašoko keletą šokių visos trys kartu ir dar kiekviena atskirai. Akordeonu šokius palydėjo Ažuolas Stelmokas. Vyčių chorui dirigavo F. Strolia.

Stebint tautinių šokių nuotainkus sukūrus, didžiausias susižavėjimas buvo regint visų šokėjų veiduose skaidrų ir jaunatvišką linksnumą. Atrodė, kad šokdami jie tegyvena vien tik poilsiu ir džiaugsmu. Už sutartinumą ir gracingumą publika širdingai plojo.

Tą pačią dieną pagal išplatintus bilietėlius įvyko dovanų pasiskirstymas. 1000 dol. laimėjo Ann Kovecš, Arizona, 400 dol. — Daina Kojelytė, Chicago, 200 dol. — E. Karklienė, Mich., 100 dol. — Donatas Ramanauskas, po 50 dolerių — J. Kisielaitis, Pr. Domanskienė, J. Šlajus, Pr. Karosas, B.U. Chung.

Lietuvių dienos pasisekimui darbu pagelbėjo pareigingi bendruomenininkai ir jaunimo organizacijų atstovai. Su dėkingumu minėtinas Algis Modestas, neolitanų orkestro vedėjas, kuris jaunimo kongreso labui grojo neimdamas atlyginimo.

Juozas Šlajus

MENO DIENOS CALIFORNIJOJE

Vilniaus universiteto sukakties ženkle

Lietuvių išeivija yra gajai tautos kamieno šaka, besireiškianti daugely sričių. Ypač turime daug aukštų kvalifikacijų menininkų, kurių kūriniais ir jų atlikimu turime progų dažnai pasigėrėti. Prel. J. Kučingio vadovaujama Šv. Kazimiero parapija jau daugelį metų ruošia šventes, vadinamas Lietuvių dienomis, pakviesdama geriausius meno pajėgus atstovus, sudarydama sąlygas Pietų Californijos lietuviams susipažinti su jų kūryba. Šiais metais tokia šventė buvo Vilniaus universiteto 400 metų sukakties ženkle. Todėl be kasmetinės meninės dalies, buvo ir turininga universiteto sukaktį įprasminanti paroda.

Šventė prasidėjo birželio 16 vakarą parapijos salė. Įžangos žodį tarus prel. J. Kučingui, buvo pakviestas parodos organizatorius Bronius Kvilyks, vienas Draugo redaktorių ir 4-rių tomų veikalo Mūsų Lietuva autorius. Jis paryškindamas pagrindinius Vilniaus universiteto bruožus laiko bei politinės situacijos sąvartoje, atkreipė dėmesį į naujausius meno pasiekusias žinias, liečiančias lietuvių jaunimo rušinio užmačius. Apie savo kūrybą, pailiustruodamas skaidrėmis paaiškino dailininkas Jurgis K. Račkus, kuris savo kūryba žinomas ne tik Šiaurės Amerikos kontinente, bet parodas turėjęs Paryžiuje, Londone ir kitur.

Po to susirinkusieji, kurių buvo gana daug, turėjo progos šias parodas apžiūrėti. Tiesiog teko labai nustepti pamačius labai gausią eksponatų Vilniaus universiteto parodą, kuri užpildė erdvią parapijos salę. Kruopščiai surinkti seni leidiniai, dokumentai, nuotraukos, medaliai ir kita medžiaga, susijusi su universitetu ar Vilniumi. (Šias eilutes rašas buvo maloniai nusteptas radęs tarp eksponatų 1934 jo parašytą brošiūrą Vilniaus Geležinis Fondas, išleista Vilniui Vaduotų Sąjungos Kaune). Sunkiaiusprantama, kaip vienas žmogus galėjo tokį didelį darbą atlikti. Todėl B. Kvilyks pastangos žiūrovų buvo įvertintos ir jam priklauso visų padėka.

Apžiūrėjus dail. J. K. Račkus paveikslų parodą, susidaro įspūdis, kad jo kūrybai padarė įtakos vadinamos Paryžiaus mokyklos tapytojai (Picasso, Braque ir kt.). Jo kūryba charakteringa abstrakčiomis ir kubistinėmis kompozicijomis ir todėl eiliniam žiūrovui nėra lengvai suprantama. Tačiau patraukia akį savo spalvų deriniu.

Birželio 17 po pamaldų ir gražaus komp. B. Budriūno vadovaujamo Šv. Kazimiero parapijos choro (talkingant Clevelando Nerijai) giedojimo, taip pat įtrauriai tikinčiųjų širdis palietusio svečio kun. L. Andriekaus, OFM, pamokslas, visi rinkosi į John Marshall aukštesniosios mokyklos salę, kurioje vyko koncertas. Pradžioje įvadą žodį tarė Ig. Bandziulis — rengėjų vardu, pakviesdamas sugiedoti Amerikos himną A. Polikaitį, o programos vedėjas B. Dabšienė. Trumpai susirinkusius pasveikino gen. garbės konsulas V. Čekanauskas, Altos skyriaus pirm. F. Masaitis ir LB Vakarų apygardos pirm. R. Dabšys.

Koncerto atrakcija buvo stu-

Mindaugo draugijos šokėjų grupė Berisso mieste, Argentinoje. Grupė atliko programą, kai ten lankėsi Simas Kudirka. Tai buvo birželio 15. Nuotr. Romo Kasparo

Vlado Venckaus vardo premija jaunimui

Vladas Venckus, ilgametis Venecuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, mirė š.m. balandžio 25. Venecuelos lietuviai, atjausdami šį skaudų nuostolį, velioniai atminti skiria vienkartinę premiją jaunimui, pavadintą Vlado Venckaus premija.

Premija skiriama už geriausią rašinį, atsakant į klausimą: "Kuo išeivijos jaunuolis gali būti naudingas Lietuvai?" Toji premija nėra literatūrinis pobūdžio. Jos tikslas — iškelti ir įvertinti jaunuolių mintis, svarstant Lietuvai naudingos veiklos klausimus.

denčių vokalinis vienetas Nerija iš Clevelando. Trimis išėjimais jos padainavo keletą liaudies dainų, harmonizuotų J. Bašinsko, J. Čiurlionytės, V. Paketiro, K. Kavecko, B. Budriūno, S. Šimkaus, Z. Venckaus, taip pat apie 11 kitų kūrinių, sukomponuotų L. Povilaičio, B. Budriūno, A. Raudonikio, M. Noviko, M. Vaitkevičiaus, L. Šimučio, J. Gaizausko, G. Kuprevičiaus, B. Gorbulskio.

Nemažesnė atrakcija buvo solistės Genės Ugianskienės pasirodymas Los Angeles scenoje, apie kurios sėkmingus koncertus įvairiose vietovėse jau buvo daug skaitę spaudoje. Ji padainavo V. Jakubėno, G. Gudauskienės, B. Budriūno, V. Kairiūkščio, A. Raudonikio, B. Gorbulskio, F. Schuberto, C. Saint-Saens, M. Vaitkevičiaus ir A. Bražinsko kūrinius, paskutinį "Nemunėlį" atlikdama kartu su Nerija. Solistė akomponavo R. Apeikytę, o Nerijai — K. Kuprevičiūtę. Nerijos vadovė ir dirigentė — R. Čyvaitė-Kliorienė. Kaip solistė, taip ir Nerija buvo publikos įvertintos labai palankiai. Eiliniam žiūrovui, atidžiai išklausius koncerto, susidaro įspūdis, kad vokalinis vienetas Nerija turi gerus balsus, gerai susidainavęs, besiruošiant šiam sceniniam pasirodymui nemažai darbo įdėjęs. Ypač daug talento ir pastangų pareikalauta iš vadovės R. Kliorienės. Žinoma, tobulumui ribų nėra. Repertuaras sudarytas didele dalimi iš estradinio pobūdžio kūrinių. Tad repertuaras galėtų būti ir pajaukintas, pasirenkant ir sudėtingesnių kūrinių, nes atrodo, kad vienetas yra pajėgus.

Solistė G. Ugianskienė — mezzosopranas. Balsas švariai skambąs, plačios skalės, ypač ausiai maloniai švelnus žemutinėje gaidose. Įdomus intonacinis spalvingumas. Ji sugeba atskleisti kūrinių charakterį, nuotaitų pasikeitimą, perteikdama dramatišką sąskambį. Natūralumu, paprastumu bei nuosirdumu nuspaldinta jos atlikta programa. Scenoj jaučiasi laisvai, natūraliai, daranti įtakos klausytojam savo menine įtaiga, ypač jautriai nuteikė klausytojus daina "Mylėkite motiną brangią", iškviesdama į sceną vaikučius.

Solistė, akompaniatorės, dirigentė ir kitos programos dalyvės buvo apdovanotos gelėmis. Pabaigoje padėkos žodį kaip visada su humoru tarė šeimininkas prel. J. Kučingis. Sugiedojus Lietuvos himną, iki vėlumos buvo tęsiamas parodų apžiūrėjimas.

Ig. Medziukas

Pirmoji premija: 300 dol. Antroji: 200 dol. Trečioji: po 100 dol. Šešiem jaunuoliam, premijuojant po vieną jaunuolį iš Europos, Australijos, Pietų Amerikos šiaurinės dalies (Kolumbija, Venecuela, Brazilija ir kt.), Pietų Amerikos pietinės dalies (Argentina, Urugvajus, Paragvajus ir kt.). Šiaurės Amerikos šiaurinės dalies (Kanada) ir Šiaurės Amerikos vidurinės dalies (JAV). Iš viso — 1,100 dol.

Pirmoji ir antroji premijos bus skiriamos dviem geriausiems kūriniams, neatsižvelgiant į kraštą, iš kurio rašiny pasijustas. Šešios trečiosios premijos bus skiriamos pagal vietoves (žemynus). Visų žemynų lietuviai jaunuoliai kviečiami konkurse dalyvauti.

Autorius-rė turi svarstyti pateiktą temą savarankiškai ir laisvai pagal savo nuožiūrą. Rašiniai turėtų būti ne trumpesni kaip dviejų puslapių ir ne ilgesni kaip 10 puslapių, rašytų mašinėle, dvigubu tarpu.

Pasiųsti konkursui rašiniai galės būti spausdinami Dirvos laikrašty ar Vilties draugijos leidiniuose, ištiesai arba santraukomis. Patartina rašinius siųsti su vienu nuorašu (originalas bus nuvežtas į Venecuelą, o nuorašas liks Dirvos redakcijoj).

Konkurse gali dalyvauti lietuvių kilmės jaunuoliai nuo 16 iki 35 metų amžiaus.

Rašiniai turi būti pasirašyti slapyvardžiu. Rašinio viršų, dešinės pusės, turi būti pažymėtas kraštas, kuriame rašinio autorius nuolat gyvena, bei autoriaus amžius.

Kartu su rašiniu turi būti siunčiamas uždaras vokas, į kurį turi būti įdėta: 1) autoriaus slapyvardis, 2) tikras vardas ir pavardė, 3) adresas, 4) autoriaus gimimo metrikų kopija (foto nuorašas).

Rašinius siųsti iki 1979 rugsėjo 30 (vėliau išsiųsti rašiniai nebus priimti) Dirvos redakcijai šiuo adresu: DIRVA, Vlado Venckaus vardo premija, P.O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103, USA.

Premijų skirstymo komisiją sudaro septyni nariai, kurie visi gyvena Venecueloj. Jie paskirti ir patvirtinti balsavimo keliu Caracas apylinkės Lietuvių Bendruomenės specialaus susirinkimo metu. Komisija yra įgaliojama pranešti savo nutarimus ne vėliau kaip 1980 sausio 31. Premijų įteikimas numatomas 1980 vasario 16.

Atsakingi asmenys Venecueloje: žurnalistas Aleksandra Vaišiušienė ir Jūratė Statkutė-de Rosales.

Premijom surinkti pinigai yra pavesti Vilties draugijos (JAV-ėse) globai.

— Amerikos slavistų suvažiavime spalio 10-13 New Haven, Conn., bus kalbama Lietuvos bei Pabaltijo tema. Spalio 12 įvyks ypatingas posėdis Vilniaus universiteto 400 metų sukakties paminėti. Posėdžiui vadovaus poetas Czesław Miłosz. Apie žmogaus teises Lietuvoj kalbės Tomas Venclova (Californijos universitetas), apie Solovjovą ir jo įtaką — Juozas Navickas (Boston College), apie nacionalizmo semiotiką — Juozas Kazlas (Yale universitetas). (E)

— Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisija, vadovaujama kongresmano Dante B. Fascell (dem., Fla.), išleido 200 psl. leidinį "On the Right to Emigrate for Religious Reasons". Leidiny net keturis puslapius užima sąrašas lietuvių, kuriems Sovietų Sąjunga kliudo emigruoti.

— Devintas Amerikos lietuvių kongresas įvyks spalio 13-14 Clevelande, Hollenden House patalpose. Kongresą ruošia Alta. Pramatyta Lietuvos gen. konsulo New Yorke Aniceto Simučio paskaita "Lietuvos laisvės klausimas išeiniui iš nuotaitų Washingtono ir iš tarptautinės situacijos". Bus ir daugiau kalbėtojų.

— Argentinos Lietuvių Centro nauja 1979-1980 metų vadovybė pareigomis pasiskirstė taip: pirmin. — Julius Mičiūdas, vicepirm. — Jonas Gaidimauškas, sekr. — Zuzana Tamošiūnaitė, prosekr. — Graciela Morkūnaitė, išdinininkas — Alfredas Ruplėnas, izd. padėj. — Osvaldas Jonušas, nariai: Viktoras Daratėnas, Viktoras Misiūnas, Rikardas Rudis, kandidatai: Bernardas Survila, Leonardas Sruoga, Jurgis Urbonas. Revizijos komisija: pirm. — Vladė Survilienė, sekr. J. Karolis Mahne Baltūnas, narė — Yolanda Klement, kandidatas — Alfonsas Tamulynas.

— Simas Kudirka ir Romas Kasparas, "Pasaulio Lietuvio" redaktorius, po sėkmingos kelionės Pietų Amerikoje birželio 23 grįžo namo. Kelionėje praleido keturias savaites, aplankydami Venecuelą, Braziliją, Urugvajų, Argentiną ir Kolumbiją. Turėjo daug pokalbių su televizijos ir vietinės spaudos korespondentais. Visur kėlė Lietuvos okupaciją ir Sovietų daromas lietuviams skriaudas. P. Amerikos lietuvių svečius priėmė labai nuoširdžiai.

— Jurgis Vilčinskis iš Londono, Anglijos, parašė Tėv. Petrui Baniūniui, OFM, Darbininko administratoriui, laišką, kuriame su entuziazmu rašo apie ten vykusį jaunimo kongresą. Laiške jis rašo: "Kongresas neapsakomai įspūdingas. Mes niekad tokio dalyko nepergyvenom ir netikėjom, kad turėsim tiek daug jaudinančių momentų. Neužmirštami įspūdziai visam gyvenimui."

— Lietuvių Katalikų Mokslo Akademos suvažiavimas ir Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimas Chicagoj, Jaunimo Centre, įvyks rugpiūčio 31-rugsėjo 7.

— Vliko taryboj sudarytos komisijos: politikos ir teisų — Algirdas Kasulaitis, Aleksandras Laikūnas, Jonas Virbalis, Antanas Kučys, prof. Juozas Meškauskas, dr. Rima Skorubskaitė, Mečys Valiukėnas, Jonas Jurkūnas; Lietuvos studijų — pirmininkas kun. Ansas Trakis, nariai dr. Jonas Šalna, dr. Jonas Stiklorius, Jonas Skorubskas, Stasys Žadeikis, Kęstutis Dirksis iškinktas tarybos narių ryšininku. (E)

— Solistės Ginos Čapkauskienės koncertas Chicagoj, Jaunimo Centre, įvyks spalio 7.

— Smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės ir pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas įvyks spalio 14 Chicagoj, Jaunimo Centre. Koncertą rengia Margutis.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A.M. Buivydas, Carlisle, Mass., H. Dousa, Watertown, Mass., T. Vitkauskas, Brockton, Mass., T. Kupris, N. Woburn, Mass., J. Švidras, Norwood, Mass. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujumi skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metams tik 10 dol. Atnaujinant Darbininko prenumerata visiem 13 dol. metams.

Isteigtas tarptautinis moterų žmogaus teisių komitetas

General Federation of Women's Clubs metinė konvencija šiais metais vyko New Orleans, Louisiana, birželio 4-9. Dalyvavo 800 delegačių. Lietuvėm atstovavo Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirm. Margarita Samatienė.

Konvencijoje tarp daugelio pranešimų ir pasiūlymų keletas buvo ypač reikšmingų tiem, kurie kovoja už žmogaus teisių respektavimą sovietų pavergtuose kraštuose. Štai GFWC specialiai pareigūnė Mrs. Wood

oficialiai pranešė, kad jau yra įkurtas GFWC tarptautinis žmogaus teisių komitetas ir apibūdino šio komiteto uždavinius. Dabar moterų klubai, federacijos, organizacijos galės siųsti šiam komitetui savo pranešimus apie žmogaus teisių pažeidimus jų kraštuose, apie sunkią disidentų būklę koncentracinėse stovyklose, psichiatrinėse ligoninėse ir prašyti komitetą atitinkamos akcijos sąžinės kalinių reikalu.

Mrs. Wood Jr. pati yra šio komiteto pirmininkė. Ji pristatė Margaritą Samatienę kaip šio komiteto patarėją. Kaip jau žinoma, M. Samatienė praeitų metų GFWC konvencijoje Phoenix, Arizona, buvo įnešusi Lietuvių Moterų Klubų Federacijos rezoliuciją, skatinančią įsteigti GFWC žmogaus teisių komitetą. Šio komiteto atsiradimas yra tos lietuvių rezoliucijos išdava.

Šiais metais pirm. M. Samatienė pasiūlė, kad GFWC konvencija pilnai pritartų ir remtų Amerikos kongreso narių įkurtą Europos saugumo ir kooperavimo komisiją, kuri dabar daro žygius, kad 1979 metų Nobelio premija būtų paskirta Helsinkio grupės sovietų okupuotuose kraštuose. Šį pasiūlymą konvencija vieninai priėmė.

Tarptautinių delegačių pietų vaišėse kartu su M. Samatiene dalyvavo Rasa Kregždė-Molin, gyvenanti New Orleans. Abi buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais. Rasa sutiko būti Lietuvių Moterų Klubų Federacijos atstove New Orleans, Louisiana. Federacija nuoširdžiai ją sveikina. Į konvenciją keliom dienom buvo atvykusi Pabaltijo Moterų Tarybos garbės pirm. Galia Žilionienė.

LMKF Informacija

Kiek knygų įsigijai praeitais metais? Vieną, dvi, tris? O gal akis uždeges praėjai praeitų metų knygų išlaidų? Žinoma, tokia būdu lietuviškos knygos išlaidų neparemsi.

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkvičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogi suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

LAST TRIP TO LITHUANIA IN 1979

(Audience with Pope John Paul II. Group to be specifically mentioned by the Holy Father. Audience arranged courtesy of Lithuanian College, Rome. Accommodations in Rome at Villa Lithuania)

TOUR NO.	DEPART N.YORK	RETURN N.YORK	CITIES/NIGHTS	TOTAL INCL. AIR FARE
305	Sept. 19	Sept. 28	Vilnius 5, Moscow 2 Helsinki 1	\$895

LAST BOOKING DATE FOR TOUR 305 IS AUGUST 15

Cost per person, double occupancy; add \$3 US departure tax; tour director will accompany tours with minimum 30 participants

Reservations/Information:
UNION TOURS, INC.
6 East 36th Street
New York, N.Y. 10016

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES

Jerry Zaborowski
Tour Manager

WE ARE LOOKING FOR OUTSIDE AGENTS (PARTTIME) IN THE USA & CANADA TO HELP PROMOTE OUR TOUR PROGRAM TO LITHUANIA

Yes, I am interested in yourdeparture

Name

Address, City, Zip

Phone No.

Naujas antropologijos daktaras

Dr. Aleksandras Gedmintas su žmona Violeta

Gegužės 27 New Yorko valstybiniame universitete Binghame, N.Y., Aleksandras Gedmintas gavo daktaro laipsnį (Ph.D) iš antropologijos.

A. Gedmintas gimė 1947 m. Augsburgėje, Vokietijoje. 1949 metais Vladas ir Aniceta Gedmintai su trimis sūnumis — Vladu, Kęstučiu ir Aleksandru — atvyko į JAV ir apsigyveno Worcester, Mass.

Aleksandras baigė Šv. Kazimiero lietuvių parapijos pradžios mokyklą, lietuvių šeštadieninę mokyklą, klasikinę aukštesniąją mokyklą, studijavo antropologiją ir 1969 New Yorko valstybiniame universitete Buffalo gavo B.A. laipsnį; magistro laipsnį gavo Indianos universitete.

Jis priklauso Lietuvių Skautų Sąjungai, skautams akademikams, Lietuvių Labdaros Draugijai Maironio Parke Worcester, Mass.

Yra vedęs Violetą Kiselaitę ir augina du sūnus — Darių ir Aleksandrą.

Šiuo metu jis dirba Delhi valstybiniame universitete kaip profesorius asistentas ir daro studijas iš savo srities.

PUTNAM, CONN.

Nek. Pr. Marijos seserų vienuolijos darbas paremti buvo loterija, ir Lietuvių Susitikimo šventės proga, liepos 22, įvyko traukimas. Laimėtojai buvo šie asmenys:

1. Galdiko paveikslas — Mrs. Sally Baranauskas, 1330 Stanford St., Schenectady, N.Y. 12308.

2. Stankūnienės paveikslas — Mrs. Adele Kizis, 42-26 147th St., Flushing, N.Y. 11355.

3. Megzta kaldra, C. Baltramiejūnienės — Anna Motekaitis, 54 Field St., Brockton, Mass. 02401.

4. Šimtas dolerių — Mr. J. Kucinskas, 230 174th St. Apt. 1405, Miami Beach, Fla. 33160.

5. Lietuviška lėlė — Sofijos Budrienės — Ad. Bartienė, 218 Franklin St., Elizabeth, N.J. 07206.

SPORTAS

1979 m. Š. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės

Š. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 1-2 d., Clevelande, Ohio. Vykdo — Clevelando LSK Žaibas.

Varžybos vyks Case-Western Reserve universiteto naujajame Eddie Finnigan stadione (Field). East 115th St. prie Euclid Ave. Tai yra dirbtinio paviršiaus "All-weather" stadionas.

Rungtinių pradžia rugsėjo 1, šeštadienį, nuo 2:00 popiet, o rugsėjo 2, sekmadienį, nuo 1:00. Dalyviai prisistato abi dienas nuo 12:00 val.

Pirmenybės bus prarastos šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A (1960-62 m. gimimo), jaunių ir mergaičių B (1963-64 m. gim.), jaunių ir mergaičių C (1965-66 m. gim.), jaunių ir mergaičių D (1967 m. gim. ir jaunesnių). Susidarius pakankamai da-

SKAUTŲ VYČIŲ DĖMESIUI

L.S.S. Atlanto rajono Švyturio stovykloje, kuri įvyks Resolute Scout Reservation, Bolton, Mass., rugpjūtio 18-26, bus skautų vyčių pastovyklė su atskira vadovybe ir programa. Stovyklos pabaigoj, rugpjūtio 25, įvyks skautų vyčių suvažiavimas. Maloniai yra kviečiami s.v. ir skautai vyčiai kandidatai atvykti.

s.v.v.sl. Bronius Naras
A.r. sk. vyčių skyriaus
vedėjas ir pastovyklės
viršininkas

BALTIMORE, MD.

Baltimorės lietuviai rugpjūtio 4 Lietuvių Svetainės rengia linksmą popietę. Jie turės progą pasveikinti Baltimorės miesto burmistą W. Donald Schaefer. Pobūvis prasidės 1 val. popiet ir baigsis 6 v.v. Visi lietuviai ragunami kuo daugiau dalyvauti. Burmistras Schaefer yra lietuvių bičiulis. Kiekvienais metais dalyvauja Lietuvos nepriklausomybės minėjimuose ir lietuvių festivaluose. Parodykim jam, kad mes įvertinam, ką jis lietuviams yra padaręs. Praleiskim visi tą popietę su burmistu Schaefer.

Seselės kazimierietės, kurios taip uoliai auklėja vaikučius Šv. Alfonso parapijoje, šiuo metu vienos atostogauja, kitos ruošiasi naujiems mokslo metams. Kas nori leisti savo vaikučius į mokyklą, turi kreiptis į seseles. Parapijos kunigai ragina parapičius siųsti savo vaikučius į Šv. Alfonso mokyklą.

Feliksas Rokus, ankstesnės kartos lietuvis, staigiai mirė savo namuose liepos 19. Prieš išeidamas į pensiją, jis dirbo Bethlehem Steel Sparrow Point dirbtuvė. Buvo elektros meisteris. Prieš porą metų mirė jo žmona. Feliksas gimė ir užaugo Baltimorėje. Buvo ištikimas Šv. Vardo draugijos narys ir uolus Šv. Alfonso bažnyčios pamaldų lankytojas. Per bažnytinės iškilmes padėjo bažnyčiai palaikyti tvarką. Kaip susipratęs lietuvis, dalyvavo lietuviškuose parengimuose. Prie savo namelio turėjo darželį, kur augino gėles ir daržoves. Gedulingas mišias Šv. Alfonso bažnyčioje už Felikso sielą liepos 25 aukėjo jo draugas kun. A. Dranginis. Palaidotas Loudon Park kapinėse, šalia žmonos. Nuliūdime liko sūnūs Feliksas ir Paulius, kuris grįžo iš kariuomenės Vokietijoje, broliai Simas ir Andrius ir sesuo Lilė.

Jonas Obelinis

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

lyvių, keleta rungčių bus vykdoma ir berniukų bei mergaičių E klasėje (1969 m. gimimo ir jaunesnių).

Dalyvių amžiaus klasifikacija — pagal varžovo kalendorinius gimimo metus.

Varžybų programa apima beveik visas pagrindines rungtis. Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių lengvatletams.

Smulkios informacijos išsiuntinėjamos visiems lietuvių sporto klubams ir kai kuriems lengvatletams.

Dalyvių registracija atliekama iki š.m. rugpjūtio 28 d., šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117. Telefonas: (216) 481-7161.

Pavieniai, klubams nepriklausą lengvatletai dėl smulkesnių informacijų gali kreiptis į bet kurį sporto klubą arba tiesioginiai į A. Bielskų.

Sporto klubai ir pavieniai lengvatletai skatinami šiose varžybose kuo daugiau dalyvauti. Šios varžybos vyks lygiagrečiai su tą patį savaitgalį Clevelande vykdomomis Š.A. lietuvių golfo ir plaukymo pirmenybėmis.

ŠALFAS-gos Centro Valdyba ir Lengvosios Atletikos Komitetas

1979 m. Š. Amerikos lietuvių ir pabaltiečių plaukymo pirmenybės

Š. Amerikos lietuvių ir pabaltiečių plaukymo pirmenybės įvyks sekmadienį, rugsėjo 2 d., Clevelando Case Western Reserve Universiteto "Donnell" baseine, 10900 Euclid Ave., Clevelande, Ohio. Varžybas vykdo Clevelando LSK Žaibas.

Varžybų pradžia — 9:00 v.r. Dalyvių registracija nuo 8:00 v.r.

Pirmenybės bus prarastos šiose klasėse: vyrų ir moterų (virš 14 m.), jaunių ir mergaičių B (13-14 m.), jaunių ir mergaičių C kl. (11-12m.), jaunių ir mergaičių D kl. (žemiau 11 m.). Klasifikacija nustatoma pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Varžybų programa apima visus plaukymo stilius. Šuolių į vandenį nebus.

Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių varžybų pasekmių.

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių, latvių ir estų plaukikams.

Smulkios informacijos praneštos visiems sporto klubams.

Dalyvių registracija atliekama iki 1979 m. rugpjūtio 25 d., šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117. Telefonas (216) 481-7161.

Varžyboms vadovaus ŠAL-

FASS-gos Plaukymo Komiteto vadovas:

Arvydas Barzdukas, 3322 Hartwell Ct., Falls Church, VA 22042. Telefonas: (703) 560-1410 namų, arba (703) 533-2884 darbo.

Pavieniai, lietuvių sporto klubams nepriklausą plaukikai dėl smulkių informacijų gali kreiptis į bet kurį lietuvių sporto klubą arba tiesioginiai į A. Bielskų ar A. Barzduką.

Mūsų plaukikai skatinami šiose varžybose kuo daugiau dalyvauti. Tą patį savaitgalį Clevelande vyks ir Š. Amerikos liefo žaidynės.

ŠALFAS-gos Centro Valdyba

Spartakijados šachmatų baigmėje, Maskvoje, rungsi 17 komandų (15 respublikinių ir Maskvos su Leningrado rinktinėmis), trijuose pogrupiuose. I pogrupis užbaigtas šitaip: Ukraina — 32.5, Leningradas — 28.5, Uzbekistanas — 21, Kirgizija — 18.5, Lietuva — 18, Turkmenija — 16.5 tš. II pogrupis: Maskva — 31, Cruzija — 29, Belorusija — 24, Kazachstanas — 19.5, Armėnija — 19 ir Tadžikistanas — 12.5 tš.

III pogrupis: RSFSR-24.5, Moldavija — 18, Estija — 17, Latvija — 16.5 ir Azerbaidžanas — 14 tš. I-II v. laimėtojai iškelti į I grupę rungtis del I-IV v., o III-IV v. į II grupę, rungtis del VII-XII v. ir likę į III grupę — del XIII-XVII v.

Lietuvos rinktinėi buvo garos vilties patekti į II grupės baigmines rungtis dėl 7-12 vietos, bet pralaimėjimas pirmos rungtynės Kirgizijai (4-5) ir antros tik lygiomis su Turkmenija (4.5-4.5 tš.) nustmė į III grupės baigmines. Lietuvos rinktinė žaidė ir taškų laimėjo tokioje eilėje: G. Piešina — 1.5, A. Butnorius — 2, P. Lapienis ir V. Mikėnas po 1.5 tš., G. Rastenis — 3.5, L. Ševeliovas — 1.5, V. Majorovas — 4, R. Karonaitė ir VI. Kaušilaitė — po 1.5 tš.

Lietuvos rinktinė baigminių III grupėje įveikė Armeniją 5.5-3.5 ir Tadžikistaną 5.5-1.5 su dviem nebaigtom partijom. Azerbaidžanas sudorėjo Turkmeniją 8:1. Turkmenija su Armėnija sužaidė lygiom 4.5-4.5. Lietuvos rinktinėi dar liko susitikimai su Azerbaidžanu ir Turkmenija.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ - 1979

Patarlame siųsti tik tai, kas paskutiniu laiku Lietuvoje pagidaujama ir yra naudinga.

SIUNTINYS NO. 2. 1979

Labai gera vyriškal elutėl vilnonė angliška medžiaga — 3 m.; vilnonė angliška medžiaga moteriškai elutėl — 3 m.; vilnonė medžiaga suknelė, arba vakarinė suknelė medžiaga (medžiagos gali būti įvairių spalvų); vyriški išelginiai marškiniai; vyriškos arba moteriškos firmos Levi arba Wrangler jeans (tik tokių Lietuvoje pagidaujama) ir trumpas telescopic lietsargis, vyriškas arba moteriškas.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu — \$275.00

Į šį siuntinį dar galima dėti 8 svarus įvairių prekių. Medžiagos dar galima dėti 4 m., 3 m. dirbtinio minko kailio arba ką nors iš žemiau išvardintų naudingesių dalykų:

Avikailiai: Igl, vyriški arba moteriški, tikro kailio kelnierius, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamašalas	\$242.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui	94.00
Jeans, Wrangler arba Levi Straus	44.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis	37.00
Vyriškos arba moteriškos nalloninės kojinės	3.30
Tights (kojinės-kelnaitės)	4.40
Vilnonė gėlėta skarelė arba nallono didelė skarelė	13.00
Geresni marškiniai	15.00
Vyriški arba moteriški bateliai	39.00
Puiki suknelė medžiaga	30.00
Vilnonė elutėl medžiaga, vyrams arba moterims	61.00
Geresnė vilnonė medžiaga elutėl	88.00
Crimplene medžiaga suknelė	22.00

Kartu su drabužiais galima siųsti šiuos maisto produktus: 1/2 sv. arbatos — \$4.40; 1/2 sv. Nescafe — \$6.60; 1 sv. pupelių kavos — 7.50; 1 sv. šokoladinių saldinių — \$7.50; 1 1/2 sv. razinkų — \$2.60; 40 cigarečių — \$5.00.

Įvairūs kalkuliatoriai, stetoskopai ir kraujo spaudimui matuoti instrumentai siunčiami pagal susitarimą.

Sudarant savo nuožiūra siuntinį, reikia pridėti \$34.00 persiuntimui.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausių paveldėtojų būdu.

BALTIC STORES LTD.

(Z. & V. JURAS)

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND, TEL. 01 460 2592

Tėv. Petras Baniūnas, OFM, Darbininko administratorius, kalba invokaciją prie Dariaus-Girėno paminklo, kai buvo minimas jų tragiškas žygis. Nuotr. E. Šulaičio

Dariaus ir Girėno skridimo minėjime liepos 14 prie paminklo Union Ave. Kalba Jurgis Kiaunė (k.) savanorių vardu, Bronė Spūdienė — paminklo statymo komiteto pirmininkė, šio minėjimo rengėja, Jonas Valaitis (d.), vadovavęs programai. Nuotr. E. Šulaičio

BOSTONO ŽINIOS

Pavergtų Tautų savaitė

Bostone Pavergtų Tautų savaitė buvo organizuojama trijų tautybių: lietuvių, latvių ir ukrainiečių. Labai daug energijos ir darbo įdėjo ukrainiečių atstovas Orest Szezdruk. Buvo gauta audiencija pas Bostono arkivyskupą kardinolą Humberto Medeiros. Kardinolas prašė visose vyskupijos bažnyčiose liepos 15, sekmadienio, mišių maldose įjungti maldas už pavergtas tautas. Massachusetts gubernatorius Edward J. King išleido proklamaciją, skelbiančią Pavergtų Tautų savaitę.

Minėjimas įvyko liepos 18 gubernatūros rūmuose — State House Doric Hall. Susirinko daug lietuvių. Buvo ir ukrainiečių, latvių ir net amerikiečių. Atsilankė buvęs ilgametis Mass. kongresmanas ir Speaker of the House JAV kongrese John J. McCormack ir gubernatorius Edward J. King.

Minėjimą atidarė ukrainietis Orest Szezdruk, kuris perskaitė ilgą sąrašą tautų, kurios yra pavergtos tos pačios Sovietų Rusijos. Kun. Antanas Baltrušinas sukalbėjo invokaciją. Po trumpą žodį tarė lietuvių Altos Bostono skyr. pirmininkas inž. Aleksandras Chaplik, latvių dr. Ilga K. Dinbergs ir ukrainiečių dr. John S. Didiuk. Buvo perskaityta Amerikos prezidento Jimmy Carter paskelbta Pavergtų Tautų savaitės proklamacija ir Mass. gubernatoriaus Edward J. King proklamacija. Tada kalbėjo pats gubernatorius E. J. King, kuris liudijo, kad visos tautos turi būti laisvos ir kad jos, kaip ir Amerika prieš du šimtus metų, vieną dieną vėl išvys savo laisvę.

Labai šiltai ir nuoširdžiai kalbėjo buv. kongresmanas ir Speaker of the House John J. McCormack. Jis daug darbo įdėjo, kad būtų priimta ta Pavergtų Tautų savaitės rezoliucija, kurią kiekvienais metais skelbia JAV prezidentas. Tai yra daroma jau dvidešimt metų. John J. McCormack yra tikras draugas pavergtų tautų, o ypač lietuvių, nes jis yra kilęs iš So. Bostono ir daugelis lietuvių yra jo draugai. Po jo kalbos jam buvo įteiktas gražus įremitas adresas su padėka už jo kovą dėl visų tautų laisvės.

Pagrindinis kalbėtojas buvo Mykolas Drunga. Savo gražią kalbą jis pradėjo sakydamas, kad popiežius Jonas Paulius II plačiai atidarė Vatikano duris visiems, o Mass. gubernatorius Edward J. King padarė tą patį atidarydamas State House, kur jo dėka pavergtos tautos pirmą

Bostono parengimų kalendorius

LB Cape Cod apylinkė rugpjūčio 4, šeštadienį, 2 val. popiet ruošia pikniką-gegužinę Mandeikio sodyboje, 30 Wedgewood Drive, Centerville, Mass., netoli kur pernai buvo. Kartu bus dail. Jono Rūtenio paroda ir loterija.

Minkų radijo valandos gegužinė Romuvos parke Brocktone įvyks rugpjūčio 12.

Tautos šventės minėjimas, rengiamas Martyno Jankaus šaulių kuopos, Brocktone įvyks rugsėjo 9.

Tautos šventės minėjimas Lietuvių Piliečių Dr-jos salėj So. Bostone įvyks rugsėjo 16.

Stepono Dariaus legionierių posto moterų pagelbininkų banketas įvyks rugsėjo 30.

Laisvės Varpo rudens koncertas Lietuvių Piliečių Dr-jos salėj So. Bostone įvyks spalio 7.

Tautinių šokių sambūrio šokių vakaras Lietuvių Piliečių Klube So. Bostone įvyks spalio 13.

Balfo Bostono skyr. 35 metų sukakties minėjimas įvyks spalio 28 So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėj.

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas įvyks lapkričio 11.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas įvyks lapkričio 18.

LA.SVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209 BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekim. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Pateikiamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

DEVYNIOS V. BRAŽĖNO PASKAITOS

Darbininko bendradarbis Vilius Bražėnas birželio mėn. su paskaitomis aplankė devynis rytinio Amerikos pakraščio miestus. Pagal American Opinion Speakers Bureau tvarką V. Bražėnas yra apvažinėjęs beveik visas šio plataus kontinento valstijas.

Pagrindinė V. Bražėno paskaitų tema — komunizmo grėsmė Amerikai. Dažniausiai paskaitos yra ruošiamos rinktinėse viešbučių salėse, kur susirenka klausytojai, suinteresuoti ne tik vi-

daus gyvenimo temomis, bet ir tarptautinės politikos problemomis.

V. Bražėnas nėra trafaretinis kalbėtojas. Jis pasiekia klausytoją su lengvu humoru, pasūdytu sarkastinėmis pastabomis (Bražėnas — feljetonistas), pravedamas duris į pagrindinę temą — komunizmo plitimo pasaulyje priežastis.

Prelegentas kritikuoja nesivaržydamas valdžios pataikimą santykiuose su Sovietų Sąjunga, pasitarimus ir sutar-

tis dėl nusiginklavimo ir prekybininkų gobšumą ieškant pelno komunistiniuose kraštuose. Į tas paskaitas Bražėnas vyksta puikiai pasiruošęs. Jis matė komunizmo pradžią Rusijoje, pergyveno okupacijos ir tremties metus Europoje ir žino dabartinės pavergtos Lietuvos vargus. Visa tai sugretindamas su vėliausiomis pasaulinėmis žiniomis, jis įtikinamai prieina prie išvadų, kurios verčia protaujantį Amerikos pilietį susirūpinti dabartinių vadų pataikavimo politika. Nuo 1917 metų revoliucijos iki 1977 komunistinė vergija įsigalėjo 48 kraštuose (prieš paskaitą klausytojams išdalinamas tų kraštų sąrašas su pavergimo metais). Visa tai yra įmanoma dėl to, kad Amerikos vadai ne tik nesugeba suvokti komunizmo klastingumo, bet jį remia savo aukšta technologija, privilegijuoto prekybų partnerio statusu ir bevertėmis nusiginklavimo sutartimis. Paskaitininko išvados: komunistinė sistema sugrius, jei mes nustosime ją rėmę savo mokesčių (taksų) pinigais ir valdžios užsienio pašalpomis.

Šios kelionės metu V. Bražėnas kalbėjo New Hampshire, Massachusetts, Pensilvanijos ir New Yorko valstijose.

d.a.

WATERBURY, CONN.

Veiklus Balfo skyrus

Birželio 24 gražioje J. ir Ed. Melninkų sodyboje, žydinčių medžių pavėsy, įvyko Waterburio Balfo skyr. 35 metų sukakties minėjimas.

Skyriaus pirmininkas Jonas Brazauskas pasveikino susirinkusius balfininkus, pasidžiaugdamas jų jautriomis širdimis ir tokiu dideliu įnašu kilniame šalpos darbe. Pateikdamas vėjus apyskaitą, dėkojo aukotojams ir vėjus talkininkams: A. Brazauskienėi, K. Čapienei, Ed. Bazėnui, A. Gylienei, Ig. Kriaučiūnui, M. Marūnienėi, J. Paliulienėi, J. Puodžiukaitienei, A. Raugalienei, J. Strungiui, A. Šatkauskui ir V. Vaitkui. Jų dėka Balfo izdan įplaukė apie 1000 dol.

Balfo žyminiu buvo apdovanoti eilės metų stambesnieji aukotojai: kun. J. Ruokis, J. Vilčiauskas, dr. P. Vileišis ir V. Kazlauskas, o taip pat ir Ed. Melninkas. Apdovanoti buvo ir du stambieji piniginių vėjus talkininkai M. Marūnienė ir Ig. Kriaučiūnas.

Vaišių stalui patiekalus pagamino ir paaukojo: E. Gureckienė, A. Karmuzienė, J. Puodžiukaitienė, A. Raugalienė, sesės Skladaitytės ir E. Šlivinskienė. Gaivinantį alutį sąžiningai pilstė A. Šatkauskas. Lauko virtuvėj talkino J. Šatkauskienė ir jauniausias balfininkas Darius Venclauskas. Loteriją suorganizavo A. Brazauskienė ir O. Tonkūnienė. Laimikiai buvo sudovanoti.

Balfo skyriaus valdybą jau virš 20 metų sudaro: J. Brazauskas, D. Venclauskaitė, G. Valiulienė, V. Skladaitis ir A. Brazauskienė. Jonui Brazauskui jo vardinį progą buvo sugiedota ilgiausių metų, o skyriaus sekretarė G. Valiulienė už jo ilgų metų sėkmingą ir nepailstamą darbą jam

Knygnešiai nešė knygas slapta į Lietuvą, buvo rusų valdžios persekiojami, tremiami į Sibirą. Mūsų dabar niekas nepersekioja už lietuvišką raštą, tad parsineškime daugiau knygų į savo namus. Pirkime naujus lietuviškus leidinius!

prisegė raudoną rožę.

Dėl vėsoko oro ir gazolino stokos susirinko ne taip jau gausus būrys svečių. Maloniai praleidę sekmadienio popietę, dosniai parėmė vargan patekusius ir pagalbos reikalingus mūsų tėvynainius.

Lietuvių B-nės apylinkės pirm. V. Vaitkus ta progą surinko nemaža parašų po peticija Viktorui Petkui ir Balfui Gajauskui iš Sovietų koncentracijos stovyklų gelbėti.

Reikia pasidžiaugti, kad šiam kilniam darbui vykdyti vis atsiranda nuoširdžių savanorių, kurie kantriai ir su meile artimui talkina Balfui.

Ona Tonkūnienė

A.A.

PROF. ADOMUI VARNUI,

lietuviškosios dailės veteranui, mirus, jo žmonai ir kitiems artimiesiems reiškia užuojautą

New Yorko Lietuvių Dailininkų Sąjunga

LIETUVIŲ TAUPOMOJI IR SKOLINAMOJI ĮSTAIGA

SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

24 Davis Ave., Kearny, New Jersey 07032

Telef. 991-0001, 991-7260

55 veikimo metai (1924-1979) — SAVI, PAS SAVUOSIUS!

TURTAS (ASSETS) \$15,000,000.00

Taupymo indėliai apdrausti iki \$40,000.00

Federal Savings and Loan Insurance Corp., Washington, D.C.

• Mokami aukšti, įstatymų leidžiami dividendai.

Lietuvių vadovaujamos finansinės įstaigos Schuyler Savings and Loan Association, Kearny, N.J., pastatas

Netermininiams indėliams dividendai mokami nuo įdėjimo ligi išėmimo dienos.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais-ketvirtadieniais nuo 9 v.r. iki 3 v. popiet, penktadienį nuo 9 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet. AUTOMOBILIAM LANGELIS VEIKIA: pirmadienį-ketvirtadienį nuo 3 v. p.p. iki 6 v.v. ir reguliariomis darbo valandomis.

“Amber Holidays”

1979 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ iš Bostono/New Yorko

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Rugsejo 19 — \$829.00 (vienos savaitės)
Rugsejo 26 — \$829.00 (vienos savaitės)
Spalio 10 — \$829.00 (vienos savaitės)
Gruodžio 19 — \$1045.00 (dviejų savaitių)

VISOS GRUPĖS aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Trans-Atlantic Travel Service, Inc.

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc., vidaus ir užsienio kelionių agentūra, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI organizuoja visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Įstaigai vadovauja: ALDONA ADOMONIS IR ALBINA RUDŽIONAS.

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

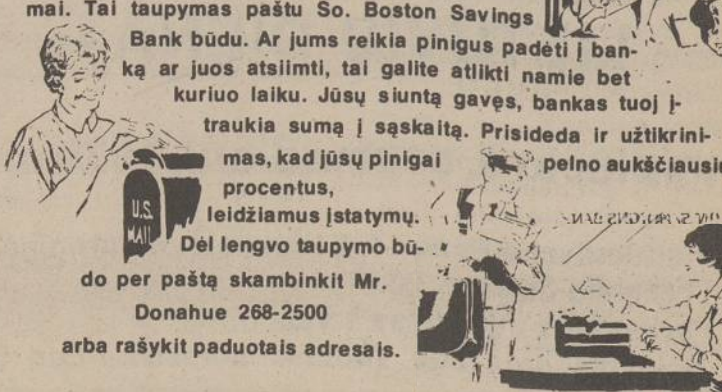
BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsikimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
9 AM to 3:30 PM —
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPOMSET CIRCLE OFFICE
740 Gulliver Blvd.
8:30 AM to 5:30 PM
Mon. Thru. Wed. & Fri.
Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday 9:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
“ALWAYS THE LEADER”
ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

The New York Times liepos 26 laidoje atspausdino ilgą straipsnį apie katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Dedama daug vilčių į dabartinį popiežių, kuris pats kilęs iš komunistinių kraštų, gerai pažįsta padėtį. Lietuviai tikisi pagalbos ir moralinės paramos. Prie straipsnio įdėta vienos procesijos nuotrauka.

Apreiškimo parapijos piknikas bus šį sekmadienį, rugpiūčio 5, Plattdeutsche Park, 1132 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L.I. Parkas atidaromas 1 val. Šokiai prasidės 5 val. ir tęsis iki 9 v.v. Groja Joe Thomas orkestras. Buvo įprasta, kad parke būdavo ir mišios. Šiomet jų mišių nebus.

Dr. Kęstutis Valiūnas gauna daug užuojautos laišku ne tik iš lietuvių, bet ir iš kitų tautų žmonių ir iš kitų kraštų. Grįžus jam iš ligoninės liepos 22, sumušimo vietoje prasidėjo nauji skausmai.

Dail. Kazimieras Žoromskis išvyko atostogų į pranciškonų vasarvietę Kennebunkporte. Ten vyksta ir jo tapybos kūrinų paroda.

Berniukų stovykla Neringoje vyksta nuo liepos 29 iki rugpiūčio 11. Po šios stovyklos prasidės ateitininkų stovykla. Ji bus nuo rugpiūčio 12 iki 25.

Autobusą į Apreiškimo parapijos metinį pikniką organizuoja Marytė Šalinskienė. Autobusas išeina iš Kultūros Židinio kiemo 12:30 val. Sustoja prie Šalins šeimeninės. Vykstantieji su automobiliais juos galės palikti Kultūros Židinio kieme. Kelionė ten ir atgal vienas asmeniui 4.50 dol.

Jonas Walantejus, gyvenęs Lakewood, N.J., mirė liepos 20. Paliko žmoną Mariją Tamašauskaitę, du sūnus ir 3 anūkus. Palaidotas Šv. Jono kapinėse Middle Village, N.Y. Mišias už velionį užprašė uošvėnė Marija Tamašauskienė. Mišios bus lietuvių pranciškonų koplyčioje Brooklyne.

Juozas Iškauskas, Patersono LB valdybos išdinininkas, paguldintas ligoninėje tyrimam. Jam padaryta kijos operacija. Dar reikės ligoninėje išbūti apie 4 savaites.

Darbininko spaudos kioskas su įvairiais leidiniais ir suvenyrais bus Apreiškimo parapijos piknike šį sekmadienį, rugpiūčio 5, Plattdeutsche parke. Ta pačia proga Darbininko skaitytojai galės apsimokėti ir savo prenumerata.

Ieškomas 4 kambarių butas jaunai šeimai iš 3 asmenų. Skambinti iki 4 v. popiet 847-2772.

APREIŠKIMO PARAPIJOS

METINIS PIKNIKAS — LIETUVIŲ DIENA—

Rugpiūčio 5, sekmadienį, 1979 m.

— Plattdeutsche Park, 1132 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L.I.

— Parkas bus atidarytas 1 val.

— Šokiai groja Joe Thomas orkestras nuo 5 iki 9 v.v.

— Įėjimas — 3 dol., studentams — 2 dol.

— Kviečiame visus atsilankyti

Pastaba: Mišių parke nebus

Parapijos kunigai

MIRĖ JONAS DAUNORA

Liepos 25 Brookhaven ligoninėje po sunkios ligos mirė Jonas Daunora-Daunoravičius, gyvenęs Medford, L.I., N.Y.

Buvo gimęs 1914 birželio 12 Kamajuose, Petkūniškio valsčiuje, Rokiškio apskrityje. Jo tėvai buvo Jonas ir Ona Gavelytė-Daunoravičiai.

Baigęs pradinį mokslus, tarnavo Lietuvos kariuomenėje ir dirbo kaip sunkių mašinų pardavėjas ir prižiūrėtojas.

Pasitraukęs karo metu į Vokietiją, gyveno Goettingene ir jo apylinkėse. Čia vedė Liudą Radvilaukaitę, kilusią iš Vilkaviškio. Į Ameriką atvyko 1949 ir sustojo Brooklyne, N.Y. Čia dirbo įvairius darbus, kol gavo Pilgrim ligoninėje L.I. mechaniko darbą. Iš čia išėjo į pensiją.

Gyvendamas Medforde, L.I., dalyvavo lietuvių klubo veikloje ir rūpinosi lietuviškais reikalais.

Buvo energingas, daug važinėdavo, domėjosi visokiomis mašinomis, laivais, senienomis. Buvo bitininkas, todėl medaus užteko visiem kaimynams.

Paliko žmoną Liudą, švogeri kun. V. Radvilą-Radvilauką Californijoje, dvi seseris Lietuvoje, Juodupėje, Rokiškio apskrityje, Zosę Sidabriene ir Stasę Norkunienę su šeimomis.

Palaidotas Medfordo katalikų kapinėse liepos 28, palydėtas didelio būrio draugų.

LIETUVOS GEN. KONSULATO NEW YORKE PAIEŠKOMI ASMENYS

Garolis, Liudas, Antano s., gimęs 1920 kovo 8 Grajauskų km., Ariogalos vlsč., Kėdainių apskr. **Mackevičius, Viktoras**, apie 50 metų amžiaus, iš Šiaulių.

Matuliuskai, Julius, Juozas, Kazimieras, Kostas, ir jų seserys, Emilija ir Valė, kilę iš Kelmės valsčiaus.

Mickevičius, Domininkas, Vinco s., gimęs 1896 Žižinių dvare, Pagirių vlsč. Ukmergės apskr. Į JAV-bis atvyko 1913. Gyvenęs Brooklyne, N.Y.

Peleckis, Domininkas, ar jo vaikai, gyvenę 314 W. 4th Stret, So. Boston, Mass.

Tumienė - Česnakavičiūtė, Marija, Donato d., gimusi 1901 Leningrade, gyvenusi Kaune, mokytoja.

Urbanas, Juozas, gimęs 1900.

Valančius, Kęstutis, Jono s., apie 70 metų amžiaus, gyvenęs Kaune, jo žmona Polė ir dvi dukros, Birutė ir Meilutė.

Višinskas, Ignas, gyvenęs 228 River Street, Paterson, N.J.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, N.Y. 10024.

Parduodamas namas arti Grand Central Parkway Jamaičioje. Namai gerame stovyje, didelis daržas. Skambinti vakarais 523-3641, šeštadieniais ir sekmadieniais — visą dieną.

PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖ KENNEBUNKPORTE

Pranciškonai visus lietuvius kviečia atstogauti savo vasarvietėje, Kennebunkporte. Čia ideali vieta ir fiziniams, ir dvasiniams poilsiui. Pavargusius nuo darbo jėgas stiprina didinga Malno gamta — jūra, miškai, tyras oras, o taip pat geras maistas, patogūs kambariai. Dvasialatgaivus teikia meniška aplinka — monumentinės skulptūros lauke, nuostabaus grožio koplyčia, dailės parodos, koncertai, literatūros vakarai, paskaitos. Pranciškonų vasarvietė JAV ir Kanados lietuviams yra tapusi visokeriopo poilsio vieta karštoms vasaros mėnesiams.

Atostogavimo sezonas prasideda birželio 30 ir baigiasi rugsėjo 3. Informacijų ir rezervacijų reikalais kreipiamasi šiuo adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, ME 04046. Tel. 207 967-2011.

Prie Dariaus ir Girėno paminklo Union Ave. Brooklyne liepos 14, kada buvo paminėtas lakūnų skridimas iš New Yorko į Lietuvą ir tragiškas jų žuvimas Vokietijoje.

A. a. Vladui Koppui mirus, vietoj gėlių velionio artimieji paskyrė Darbininko spaudai 170 dol., našlė Liudvika Koppienė iš velionio sutaupytų atostogom santaupų dar pridėjo 50 dol. Taip velionis tampa Darbininko garbės remėju. Velionis dar gyvas skyrė Darbininkui dalį savo knygų, kurias uoliai skaitė. Liudvikai Koppienei už auką ir visiem aukojusiems spaudai nuoširdžiai dėkojame. Darbininko administracija.

Maspetho lietuvių parapijoje rugpiūčio 5, ateinantį sekmadienį, bus Viešpaties Jėzaus Atsimainymo — parapijos šventė ir Eucharistijos pagerbimo diena. 11 val. suma lietuvių kalba, gieda parapijos choras. 4 v. — Eucharistijos pagarbinimas — šventoji valanda. Pamaldos ir pamokslas anglų kalba. Rugpiūčio 5 parapija meldžiasi už persėkiojamą Bažnyčią Lietuvoje, rugpiūčio 6 parapijos draugijos ir brolijos meldžiasi už tikėjimo laisvę Lietuvoje.

APIE PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĘ

Pavergtų Tautų savaitė buvo liepos 15-22. Rengimo komitete dirbo du lietuviai — egzektivinis vicepirmininkas Peter C. Wytenus ir viešosios informacijos reikalams — Helen Kulber. Minėjimą prisiminė ir amerikiečių spauda. Plačiai aprašė The Ukrainian Weekly ir įsidėjo nuotrauką.

APLANKĖ FLORIDĄ

Henrikas I. ir Valerija Zitikai praleido savo vasaros atostogas Sunny Hills, Florida.

Apžiūrėję savo naujai pastatytą namą, sutvarkę reikalingus dalykus, važiavo apžiūrėti savo draugų gyvenamos vietos. Sykiu su Harry ir Ona Schubert aplankė jų butą Inverrary, Fla., po to aplankė Petrą ir Marytę Šlapikus, Fort Lauderdale, Fla., ir Kapok Tree parką ir restoraną. Pabuvę porą dienų, grįžo atgal į Sunny Hills. Iš ten skris lėktuvu į New Yorką. Kelionė nuo Fort Lauderdale į Sunny Hills siekia per 600 mylių.

Ekskursija į Kennebunkport, Maine

Tradicinė rudens ekskursija autobusu pas T. Pranciškonus įvyks rugsėjo 1, 2, 3.

Autobusas išeina nuo Kultūros Židinio, 341 Highland Blvd., Brooklyne, rugsėjo 1 d., 9 val. ryto ir pakeliui sustos prie Šalinskienės šeimeninės 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Grįžtama rugsėjo 3 vakare.

Kelionė, nakvynė ir 5 kartus valgis — asmeniui 75 dol. Kelionės reikalais skambinti T. Petriui (212) 827-1351, Marytei Šalinskienėi 296-2244. Gautas patogus autobusas. Anksčiau užsiregistravę gali pasirinkti vietas.

VASARIO 16 GIMNAZIJA LAUKIA DAUGIAU MOKINIŲ IŠ AMERIKOS

Šių metų sausio mėn. suėjo 25 metai, kai Vasario 16 gimnazija egzistuoja Huettenfelde-Romuvos. Per tą laiką ji išleido daugiau kaip šimtą abiturientų, kurių daugumas baigė aukštąjį mokslą, ne vienas pasiekė profesūros Vokietijoje ar Amerikoje. Jos nuopelnai emigrantiniame gyvenime dideli, nors ir esam linkę vis paieškoti dėmių ir šešėlių šioj vienintelėj lietuvių gimnazijoj laisvajam pasauly. O kur jų mūsų emigracinėj veikloj nėra? Ar vėta todėl dėl vienos antros klaidos, dėl vienokio ar kitokio priekaišto šiai mokyklai pagailėti ir ją siųsti savo vaikus ir tuo net vesti ją prie likvidacijos?

Ne paslaptis, kad per paskutinę dešimtį metų šios gimnazijos mokinių skaičius nėra didelis, tik apie 70-80. Šį skaičių reikia būtinai išlaikyti ir pakelti, jei norim būti vokiečių remiami. Jie duoda gimnazijai 4/5 visų reikalingų išlaidų, reikalaudami bent 1/5 lėšų iš pačių lietuvių. Šie ir aukoja tiek. Mokinių skaičiaus problema vis aštrėja: Vokietijoje tėra jau tik mišrios (vokiškos-lietuviškos) šeimos, ir tai iš Lietuvos atvykę jau po karo. Senųjų karo metų tremtinių labai nedaug bėpaliko: jų vieni išmirė, antri nutauto. Jau keletas metų gimnazija gali pasiekti minėtą mokinių skaičių tik Amerikos lietuvių dėka. Pastaruoju metu mokinių iš užjūrio esti apie 20. Norėtume, kad mažiausias tiek jų būtų ir ateinančiais 1979/80 mokslo metais. Dar geriau, jei jų padvigubėtų, nes ir mokytojų, ir patalpų užtektų.

Kodėl naudinga ir prasminga leisti mokinius į Vasario 16

DEPORTACIJŲ MINĖJIMAS

Birželio deportacijų minėjimas buvo birželio 17 prie lietuviškojo kryžiaus, nors jis ir sunaikintas. Vadovavo Peter C. Wytenus. Invokaciją sukalbėjo Tėv. Paulius Baltakis, OFM. Kalbas pasakė Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, kongreswoman Geraldine A. Ferraro, dr. Ivan Docheff, senatorius Martin J. Knorr, councilman Walter Ward, assemblyman John T. Flack, assemblyman Joseph Lentol, assemblyman Frederick Schmidt, Horst Uhlick — Pavergtų Tautų komiteto pirmininkas, dr. A.K. Bagdanovics, pulk. Elmar Lipping, Ihor Zwarych, executive assistant district attorney — Constance M. Mandina. Iš lietuvių kalbėjo Aleksandras Vakselis ir Kęstutis Miklas. Iškilnių nuotrauką įsidėjo Daily News.

Duok Darbininką paskaityti savo kaimynui ir paragink užsiprenumeruoti.

gimnaziją iš Amerikos? Visų pirma mokslo metai, kuriuos mokiniams praleis šioj gimnazijoj, jam bus įskaityti jo gimnazijoj grįžus į Ameriką. Mat, mūsų gimnazijoj pagrindinių dalykų mokomasi pagal Amerikos "high school" programas. Mokiniams, pavyzdžiui, čia mokysis anglų k. (dėtos diplomuota mokytoja amerikietė), Amerikos istorijos, matematikos ir bent vieno gamtos mokslų dalyko (biologijos, chemijos, fizikos) iš amerikietišku vadovėliu. Be abejo, šalia to jis turės sistemingai mokytis lietuvių k. ir literatūros, Lietuvos istorijos, turės specialią mokytojų vokiečių kalbą. Net ir rusų kalbą jos norintiem yra dėstoma, taip pat ir prancūzų k. Privaloma ir tikyba, dailė, kūno kultūra, mažesniems mokiniams darbeliai.

Ar yra kur geresnė proga jaunuoliui pažinti Europos kultūrą, jos gyventojus ir gyvenimo būdą, kaip besimokant Vasario 16 gimnazijoj? Mokykla tam reikalingai organizuoja ekskursijas ir trumpesnes keliones po Huettenfeldo apylinkes. Per Kalėdų (3 savaitės), Velykų (2 savaitės), vasaros (9 savaitės) atostogas mokiniai gali ekskursuoti po visą Europą, ir gan pigiai.

Net ir didžiausi skeptikai jau liovėsi abejoti, jog lietuvių kalbos gimnazijoj galima išmokyti daugiau nei šeštadienio mokyklose Amerikoje. Aukštesnių klasių mokiniai čia turės gal vienintelę savo gyvenime progą išsistai perskaityti lietuvių klasikų ir jaunesniuosius autorius.

Gimnazijos bendrąbutį iš dalies veda amerikiečiai auklėtojai, jame stengiamasi sudaryti gerą pedagoginę atmosferą. Berniukų bendrąbutio krizė, kurį laiką neturint vedėjo, nugąlėta: jam vadovauja jaunas pedagogas. — Už mokslą ir pragyvenimą (maistą ir kambarį) per metus reikia mokėti DM 2640 (šiuo metu 1 doleris yra maždaug DM 1.75).

Brangūs Tėveliai, pasinaudokit nepaprasta proga Jūsų sūnui ar dukrai geriau išmokyti lietuviškai, pamatyti Europą, pažinti jos kultūrą! Tuo pačiu neleisit užgesti vienintelei laisvajame pasauly lietuviškai gimnazijai, kuri ugdo ir moksline jaunimą ateities Lietuvai.

Mokslas prasideda š.m. rugsėjo 3. Į bendrąbutį reikia atvykti rugsėjo 2 (paprastai skrendama iki Frankfurto arba Luksemburgo). Smulkesnių informacijų duoda: Litauisches Gymnasium, 6840 Lambertheim-Huettenfeld, West Germany, ir O. Zailskienė, 1934 S. 48th Ct., Cicero, Ill. 60650, tel. 652-7066.

Tėvas Alf.

Bernatonis, OFMCap
Gimnazijos kuratorijos p-kas
V. Natkevičius, M.A.
Direktorius